

Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021

Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting 2018, de laatste van deze collegeperiode. De programmabegroting, borduurt naast de wettelijke taken en het al langer bestaande beleid, voort op coalitieakkoord uit 2014 waarin destijds de volgende thema's zijn benoemd:

- Verbindende gemeente (inbreng inwoners);
- Dorpsschool (bouw nieuwe school);
- Sociaal beleid (nieuwe taken sociaal domein);
- Openbare orde en veiligheid (inbraakpreventie);
- Ruimtelijke ordening (bestemmingsplan Kom en Buitengebied);
- Verkeer (verkeersveiligheid);
- Onderwijs (faciliteren onderwijsinstellingen);
- Jeugd (faciliteiten openbare ruimte);
- Sport (faciliteren sportverenigingen);
- Duurzaamheid (voorbeeldfunctie bij invulling landelijk energieakkoord);
- Groene gemeente (duurzaam kwaliteit groen behouden of versterken in samenspraak met inwoners);
- Gemeentelijke gebouwen (zo mogelijk afstoten met behoud en mogelijkheden voor maatschappelijke functie);
- Communicatie (voortzetting In de Roos en twitteraccount);
- Zelfstandigheid (t.b.v. handhaving adequate voorzieningen);
- Subsidiebeleid (eenduidig en transparant subsidiebeleid);
- Financieel beleid (reserves op peil houden en oplossing voor wegvallende inkomsten).

Het coalitieakkoord is nader in activiteiten vertaald naar het beleidsplan 2014-2018 waarvan periodiek de stand van zaken wordt beoordeeld. Op basis daarvan komen we tot de conclusie dat een groot deel van het coalitieakkoord inmiddels is gerealiseerd dan wel inmiddels onderdeel van bestaand beleid is.

(Resterende) speerpunten voor 2018

- Feitelijke realisatie Dorpsschool (programma 4);
- Verkoop Torckschool (programma 0);
- Ontwikkeling Steenhoek en herstel houtwal (programma 8);
- Bestemmingsplannen Kom en Buitengebied (programma 8);
- Speelplaatsen en faciliteiten voor tieners (programma 5);
- Organisatieontwikkeling (paragraaf bedrijfsvoering);

Bij de betreffende programma's en paragrafen is hierop een nadere toelichting gegeven. Wanneer er voor de uitvoering van de speerpunten aanvullende middelen of capaciteit nodig is, zijn voorstellen daarvoor opgenomen in het hoofdstuk Financieel meerjarig perspectief om de gemeenteraad in staat te stellen daar een integrale afweging over te maken.

Financiële positie

Het saldo van de primitieve begroting (bestaand beleid en besluitvorming tot op heden) ziet er als volgt uit:

	2018	2019	2020	2021
Primitieve begroting	70.048	132.559	56.889	35.129

Vooral de eerste jaren biedt het saldo enige ruimte voor noodzakelijke dan wel gewenste beleidsintensivering. In het hoofdstuk Financieel Meerjarig Perspectief gaan we daarop nader in.

10 oktober 2017.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Rozendaal,
de secretaris,
W.G. Pieterse-Pook

de burgemeester,
drs. J.H. Klein Molekamp

Inhoudsopgave

OPBOUW EN LEESWIJZER	4
PROGRAMMA'S	5
PROGRAMMA 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING	6
PROGRAMMA 1: VEILIGHEID	13
PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER	16
PROGRAMMA 3: ECONOMIE	18
PROGRAMMA 4: ONDERWIJS.....	20
PROGRAMMA 5: OPENBAAR GROEN, SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	24
PROGRAMMA 6: SOCIAAL DOMEIN	27
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	33
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN STEDELIJKE VERNIEUWING.....	36
FINANCIËEL MEERJARIG PERSPECTIEF.....	39
RECAPITULATIESTAAT.....	40
ONTWIKKELING FINANCIËEL MEERJARIG PERSPECTIEF.....	41
PARAGRAFEN.....	43
INLEIDING	43
PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN.....	44
PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	46
Meerjarig overzicht van Reserves en Voorzieningen	50
PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	53
PARAGRAAF 4 FINANCIERING.....	55
PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING	56
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN	60
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID	66
FINANCIËLE OVERZICHTEN	67
GEPROGNOSTICEERDE BALANS.....	69
INVESTERINGSSTAAT	70
STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	70
EMU-SALDO	71
INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	71

Opbouw en leeswijzer

U zult merken dat de opzet, maar niet de inhoud, van het boekwerk afwijkt van de voorgaande begroting. We hebben aangesloten bij de opzet in stijl en lay-out van de jaarrekening 2016. De begroting biedt daarmee een prima basis om ook de toekomstige jaarstukken hierop te laten aansluiten.

Daarnaast is een laatste stap gezet m.b.t. de aanbevelingen van de nieuwe voorschriften "Besluit begroting en verantwoording 2017". Door aan te sluiten bij de voorgeschreven indeling in taakvelden per programma wordt de vergelijking met andere gemeenten bevordert (doelstelling van de nieuwe voorschriften). Dit houdt tevens een iets andere indeling van programma's in.

De begroting bestaat grofweg uit 4 delen:

- Programma's
- Financieel meerjarig perspectief
- Paragrafen
- Financiële overzichten

Programma's

In de programma's wordt per taakveld een uiteenzetting gegeven over het te voeren beleid en zijn ook de baten en lasten per taakveld inzichtelijk gemaakt.

Wat willen we bereiken?

Bij de eerste W-vraag: "wat willen we bereiken" zijn op hoofdlijn de te behalen doelen met het programma opgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Naast een beknopte beschrijving van de reguliere taken zijn hier ook de speerpunten voor 2018 (o.a. resterende activiteiten uit het beleidsplan 2014-2018) opgenomen.

Wat mag het kosten?

Per voorgeschreven taakveld wordt inzicht gegeven in:

- de lasten en baten van de meeste recente jaarrekening;
- de lasten en baten van het huidige jaar;
- de lasten en baten van het aankomende begrotingsjaar;
- de lasten en baten van de drie jaren daaropvolgend.

Tevens wordt inzicht geboden in de onttrekkingen en toevoegingen aan reserves die betrekking hebben op het programma, alsmede een toelichting op relevante afwijkingen.

Beleidsindicatoren

Per programma worden de verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. Om deze iets meer in perspectief te plaatsen is ook de indicator zoals die vorig jaar gold opgenomen alsmede een indicator van het Nederlands gemiddelde.

Verbonden partijen

Elk programma wordt afgesloten met het benoemen van verbonden partijen die een bijdrage aan het programma leveren.

Financieel meerjarig perspectief

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van alle lasten en baten op de programma's. Daarnaast wordt inzicht geboden in de financiële ontwikkeling van het meerjarig perspectief, eventuele investeringen en de manier waarop daar invulling aan kan worden gegeven.

Paragrafen

In de paragrafen worden vanuit een dwarsverband op de programma's diverse onderwerpen behandeld. Er zijn zeven voorgeschreven paragrafen waarvan op hoofdlijnen zowel het beleid als de financiën worden toegelicht.

Financiële overzichten

Tot slot zijn er een aantal overzichten opgenomen die door het BBV worden voorgeschreven en die vooral voor de provinciaal toezichthouder relevante informatie bevatten.

Programma's

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Internationaal personen- en familierecht;
- Besluit Burgerlijke stand;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Burgerlijk Wetboek;
- Paspoortwetgeving;
- Wegenverkeerswetgeving;
- Wet Basisregistratie Personen (BRP);
- Wet justitiële documentatie;
- Wet bescherming persoonsgegevens;
- Kieswet;
- Rijkswet op het Nederlanderschap;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Wet WOZ (waardering onroerende zaken);
- BBV (besluit begroting en verantwoording);
- Wet fido (financiering decentrale overheden)

Wat willen we bereiken?

- Het op democratische en efficiënte wijze laten functioneren van de bestuursorganen raad, burgemeester en wethouders en burgemeester (alsmede de organisatie), gebaseerd op de strategische visie van de gemeente.
- Het zorgvuldig en op juridisch correcte wijze registreren van privacygevoelige persoonsgegevens teneinde met gebruikmaking van die gegevens op klantvriendelijke wijze formele persoonsdocumenten en -gegevens te verstrekken, formele handelingen ten aanzien van de burgerlijke staat van personen te verrichten, te voltrekken en te bekrachtigen en ter zake diensten te verstrekken.
- Het op zorgvuldige, klantvriendelijke en correcte wijze – gevraagd en ongevraagd - verstrekken van relevante informatie aan inwoners en andere belanghebbenden over het gemeentelijk beleid, gemeentelijk functioneren en gemeentelijke activiteiten.
- Zorgdragen voor goed financieel beheer, opdat de gemeente Rozendaal financieel gezond blijft.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Op het taakveld Bestuur komen de kosten voor de bestuursorganen en de bestuurlijke samenwerking tot uitdrukking.

Bestuursstijl

De samenleving verandert, inwoners hebben directer toegang tot informatie en willen actiever betrokken worden bij (beleids)ontwikkelingen die hen direct aangaan. De rol van de gemeente verandert daardoor. In Rozendaal zijn de inwoners zeer betrokken bij de gemeente. Niet voor niets wordt het gemeentebestuur gevormd uit louter plaatselijke partijen. De gemeente probeert, nog meer dan dat voorheen al gebeurde, de inwoners in een vroegtijdig stadium te betrekken bij gemeentelijke opgaven en plannen.

(Regionale) samenwerking, zelfstandigheid

De kracht van Rozendaal is kleinschaligheid. Hoewel er steeds meer externe eisen aan de inhoudelijke opgaven en taken worden gesteld, zijn de taken goed te overzien en beheersbaar. Wel moet er bij de uitvoering van die taken continue overwogen worden wat de beste manier is om dat te organiseren. Vooral nog kiezen we hierbij niet voor één exclusieve samenwerkingspartner maar voor die partner(s) waar de taak het beste past.

In de tabel op de volgende pagina we voor een aantal belangrijke projecten en taken benoemd op welk gebied wij op dit moment al samenwerken en met wie.

Onderwerp	Huidige partner(s)
Milieuzorg en handhaving	ODRA, gemeente Rheden
ICT	Gemeente Rheden en in het verlengde daarvan De Connectie (uitvoeringssamenwerking Arnhem, Rheden, Renkum), bureau Daadkracht
Werk en inkomen	Gemeente Rheden
Ruimtelijke ordening	Gemeente Rheden
Afval	Firma Ter Horst Varsseveld
Riolering en zorgplicht water	Gemeente Rheden, Waterschappen Veluwe en Rijn&IJssel, regionaal orgaan Cluster Rijn 6
Recreatie en toerisme	Gemeenten Veluwezoom, Leisurelands
Economie	Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen en Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen
Sociaal Domein	Gemeente Rheden en de Regio Centraal Gelderland
Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing	VGGM
Zorg (in de breedte) GGD	VGGM
Verkeer en vervoer Provincie	Provincie, GR Doelgroepenvervoer

De samenwerking in de regio Arnhem is sinds eind 2015 vormgegeven in het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region en in de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen (in plaats van de Stadsregio Arnhem Nijmegen).

Voor een nadere toelichting wordt ook verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Bestuur

Gemeenteraad

Op 21 maart 2018 worden de gemeenteraadsverkiezingen gehouden.

College van burgemeester en wethouders

Het college wordt tot en met het eerste kwartaal van 2018 gevormd door de wethouders van de coalitiepartijen Rosendael'74 (met wethouder G.H. van Gorkum) en PAK (met wethouder A. Logemann).

Na de gemeenteraadsverkiezing starten de coalitieonderhandelingen, waarna naar verwachting in april 2018 de wethouders in de gemeenteraadsvergadering benoemd kunnen worden.

Burgemeester

De burgemeester, de heer J.H. Klein Molekamp zal in januari 2019 zijn ambt moeten neerleggen in verband met het bereiken van de 70-jarige leeftijd. Voor de benoeming van een nieuwe burgemeester zullen in 2018 de activiteiten moeten starten, te beginnen met overleg met de Commissaris van de Koning over de op te stellen profielschets voor een nieuwe burgemeester wat moet uitmonden in de benoeming van een nieuwe burgemeester.

Burgerzaken

Onder burgerzaken vallen de volgende activiteiten:

- Bevolking en Burgerlijke Stand*
- Rijbewijzen en reisdocumenten*
- Basisregistratie personen (BRP)*
- Verkiezingen*
- Huwelijken*

Basisregistratie personen

Vanaf 2017 is, samen met een externe partij, een start gemaakt met de invoering van de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG). Deze Baseline bevat ruim 300 gemeentebrede (informatiebeveiligings)maatregelen waarvan het op- en vaststellen van een gemeentebreed Informatieveiligheidsbeleid één van die maatregelen is. Een onderdeel van het gemeentebreed Informatieveiligheidsplan is het Digitaal Informatiebeveiligingsplan BRP en Waardedocumenten.

**Betreft een wettelijke taak (geldt voor alle programma's waarbij taakvelden zijn aangemerkt met een *)*

Hierin zijn de verplichte beveiliging van fysieke processen en procedures van persoonsgegevens opgenomen maar ook de beveiligingseisen betreffende waardedocumenten (reisdocumenten en rijbewijzen) die voortvloeien uit de Paspoortwet en Reglement Rijbewijzen.

Eind 2015 was op instigatie van de rijksoverheid begonnen met de invoering van een nieuw systeem voor burgerzaken. Met dit nieuwe systeem was het de bedoeling het verouderde Burgerzakensysteem te vervangen door nieuwe modules, om vanaf 2018 te kunnen aansluiten op de verplichte landelijke Basisregistratie Personen (modernisering GBA) en daarnaast de burger meer mogelijkheden te kunnen bieden om digitaal zaken met de gemeente te kunnen regelen. Vanwege tegenvallende (financiële) resultaten en de complexiteit van dit project heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten dit project per direct te beëindigen. Thans beraden de 4 grote gemeenten samen met de VNG en de NVVB (Nederlandse vereniging voor Burgerzaken) zich over de vraag hoe nu verder. De in het kader van deze operatie reeds aangeschafte modules betreffen overigens geen verloren investering, aangezien zij ter vervanging van verouderde modules in onze basisregistratie zijn geïntegreerd en er, ook door andere gemeenten, met deze modules gewerkt zal blijven worden.

Verkiezingen

Op 21 maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen waarvan in oktober 2017 de voorbereidende werkzaamheden starten.

Huwelijken

Het beleid is er tot op heden op gericht zoveel mogelijk bruidsparen te kunnen laten trouwen in de gemeente Rozendaal. Het aantal huwelijken is in de jaren 2013 tot en met 2016 (gemiddeld 43 betaalde huwelijken per jaar) teruggelopen in vergelijking tot de periode daarvoor (2010 tot en met 2012 = gemiddeld 58 betaalde huwelijken per jaar). De huwelijktarieven zijn niet kostendekkend. Hogere tarieven zullen echter naar verwachting leiden tot verdere daling van het aantal huwelijken, terwijl lagere tarieven niet tot een verbetering van de kostendekking leiden. Sinds 2013 lijken de aantallen zich te stabiliseren. Commerciële activiteiten worden overgelaten aan de trouwlocaties zelf (Kasteel Rosendaal, The Hunting Lodge, de kerk van Rozendaal en Openluchttheater de Pinkenberg). De gemeente verzorgt de informatievoorziening naar bruidsparen.

Beheer overige gebouwen en gronden

Gebouwen voor de eigen gemeentelijke organisatie (het gemeentehuis en de gemeentewerf) zijn onderdeel van taakveld 0.4 Overhead. Daarnaast hebben we de Torckschool nog in bezit, waar de komende jaren een nieuwe bestemming voor gevonden moet worden. De peuterspeelzaal verhuist mee naar de nieuw te bouwen Dorpschool. Het nieuwe gebouw van de Dorpschool wordt na realisatie overgedragen aan de Scholengroep Veluwezoom. Op de plaats van het oude schoolgebouw zal een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling plaatsvinden, waarvoor in 2018 de plannen vormgegeven zullen worden (zie ook programma 8).

OZB woningen en niet-woningen

In de gemeente Rozendaal is sprake van tariefdifferentiatie binnen de OZB tussen woningen en niet-woningen in de verhouding 1-1,2. Zowel de tarieven voor woningen als die van niet-woningen stijgen conform de uitgangspunten met het inflatiepercentage (2018 1,5 %).

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Financiële verhoudingswet (Fvw) regelt onder meer de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over de gemeenten. De algemene uitkering wordt verdeeld met behulp van maatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met binnen hun grenzen veel hoog gewaardeerd onroerend goed (zoals Rozendaal) ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met een lager totale WOZ-waarde.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Op basis van de meicirculaire 2017 is de uitkering uit het gemeentefonds berekend. Ten opzichte van de vorige begroting en kadernota is de algemene uitkering structureel met € 110.000 gestegen. Dit is vooral het gevolg van hogere rijksuitgaven waarvan gemeenten ook profiteren. Ongeveer € 30.000 hiervan heeft betrekking op het onderdeel sociaal domein, die middelen zijn dan ook toegevoegd aan programma 6. Overigens is op dat onderdeel nog wel steeds sprake van een aflopende bijdrage, het blijft nog enigszins afwachten of ook de kosten in de toekomst kunnen dalen wanneer de nieuwe taken structureel goed geborgd zijn.

Overhead

Met ingang van de begroting 2017 mag de overhead niet meer via uurtarieven aan de diverse producten worden toegerekend. Met overhead wordt bedoeld: management, ondersteunende diensten, huisvesting, ICT, etc. De kosten die voor overhead gemaakt worden zijn noodzakelijk om de directe gemeentelijke producten en diensten zo goed mogelijk te leveren. We hebben geen specifiek doel gekoppeld aan overhead, behalve dat we ook die ondersteunende zaken zo efficiënt mogelijk willen uitvoeren. Het taakveld is opgenomen om de gemeenteraad inzicht te bieden in de kosten van overhead, we verwijzen naar paragraaf 5 Bedrijfsvoering voor een nadere toelichting daarop. Het effect van de werkwijze is in de financiële tabellen nog steeds zichtbaar voor wat betreft de

kolom "Werkelijk 2016". Op taakveld 0.4 Overhead staat daarop in 2016 een veel lager bedrag en op nagenoeg alle andere taakvelden een hoger bedrag.

Representatie

Onder deze activiteit valt het organiseren van de nieuwjaarsreceptie, de 4 mei-bijeenkomst, bezoek en/of attentie bij 50/60-jarige bruidsparen, de informatiebijeenkomst voor nieuwe inwoners en de ondersteuning bij buurtfeesten.

Voorlichting

Uit de begrotingspost Voorlichting worden de kosten voor het vervaardigen en bezorgen van het tweewekelijks informatieblad In de Roos en de kosten van de website betaald. Voorlichting over de producten van burgerzaken vindt daarnaast plaats op de gemeentelijke website www.rozendaal.nl, waarbij de wettelijke voorschriften inzake elektronische dienstverlening (producten op de website) in acht worden genomen.

Treasury / Belastingen overig / Overige baten en lasten / Vennootschapsbelasting / Mutaties reserves / Resultaat van de rekening van baten en lasten

Er zijn voor deze taakvelden geen specifieke gemeentelijke beleidsdoelen geformuleerd waardoor de vraag "Wat gaan we ervoor doen", minder relevant is. De taakvelden zijn voorgeschreven om gemeenteraden meer inzicht in de baten en lasten daarvan te bieden, ze hebben over het algemeen dus meer een financieel-technisch karakter. Uitzonderingen zijn Overhead en Lokale heffingen. Hierbij is wel sprake van een beleidsmatige component maar daarvoor wordt verwezen naar de betreffende paragrafen.

Onvoorziene uitgaven

Onderdeel van het taakveld "Overige baten en lasten" is in een principe een post voor onvoorziene uitgaven. Bij de begroting 2017 is deze post (€ 50.000) geschrapt omdat bij het opstellen van die begroting de verwachting nog was dat dit alleen voor specifiek aan te wijzen begrotingsposten toegestaan zou zijn.

De definitieve nieuwe voorschriften van het besluit begroting en verantwoording (BBV) geven aan dat er toch een bedrag voor onvoorzien per programma of voor de gehele begroting kan worden opgenomen. Het bedrag van voorheen (2016 en vroeger) van € 50.000 vinden wij aan de hoge kant. We stellen voor een bedrag van € 10.000 op te nemen waarmee ons college slagvaardig kan handelen in voorkomende gevallen.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Bij de berekeningen voor De Del is rekening gehouden met een afdracht van VPB voor in totaal € 150.000. Aangezien de winst op De Del wordt toegevoegd aan de algemene reserve is destijds ook besloten de afdracht te onttrekken aan de algemene reserve. In 2016 is reeds € 24.000 aan VPB afgedragen en voor 2017 verwachtten een nog iets hogere afdracht. Dit betekent dat er in 2018 en 2019 totaal minder dan € 100.000 aan VPB afgedragen hoeft te worden. Welk bedrag precies is lastig in te schatten. Om die reden hebben we de raming hiervan ook op € 0 gezet. In de jaarrekening wordt de precieze VPB voor dat jaar verantwoord en zo nodig onttrokken aan de algemene reserve. Wellicht is dat niet nodig omdat er naar alle waarschijnlijkheid ook winst moet worden genomen op De Del op basis van de gewijzigde voorschriften.

Speerpunten 2018 (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

- Verkoop van de Torckschool waarbij er bijzondere aandacht is voor het servituut.
- Procedure benoeming burgemeester.
- Installatie van een nieuwe gemeenteraad en benoeming wethouders.

"Rozendaal 200 jaar"

In 2018 bestaat de gemeente Rozendaal 200 jaar. Hiervoor worden een aantal activiteiten georganiseerd waarvan het college vindt dat deze ondersteund dienen te worden. Zie hiervoor ook het hoofdstuk Financieel Meerjarig Perspectief.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
0.1 Bestuur	419.661	303.721	316.474	320.860	325.158	329.512
0.2 Burgerzaken	257.653	23.850	22.215	23.210	13.520	16.765
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	12.079	9.165	8.745	0	0	0
0.4 Overhead	299.978	1.268.765	1.300.100	1.316.558	1.341.610	1.360.774
0.5 Treasury	650	0	0	0	0	0
0.61 OZB woningen	57.330	7.400	7.500	7.600	7.700	7.800
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0					
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	650	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	0	0	10.000	10.000	10.000	10.000
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	24.000	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	196.253	19.715	70.048	132.559	56.889	35.129
totaal lasten	1.268.253	1.632.616	1.735.081	1.810.788	1.754.877	1.759.979
Baten						
0.1 Bestuur	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	49.103	48.610	42.710	34.880	31.810	32.640
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	8.123	22.150	22.225	10.620	10.765	10.910
0.4 Overhead	0	25.590	25.975	26.365	26.760	27.160
0.5 Treasury	64.529	114.821	70.138	70.238	70.338	70.438
0.61 OZB woningen	364.169	314.016	333.388	339.742	345.873	351.061
0.62 OZB niet-woningen		52.385	53.171	53.968	54.778	55.600
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0	0	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	2.514.177	2.220.354	2.354.706	2.420.003	2.382.376	2.399.397
0.8 Overige baten en lasten	91.142	0	0	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
totaal baten	3.091.243	2.797.926	2.902.312	2.955.816	2.922.700	2.947.205
Saldo van baten en lasten	-1.822.989	-1.165.310	-1.167.231	-1.145.029	-1.167.822	-1.187.227
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	168.810	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	240.948	29.999	37.866	34.800	29.289	23.777
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-72.138	-23.313	-31.180	-28.114	-22.603	-17.091
Geraamd resultaat	-1.895.127	-1.188.623	-1.198.411	-1.173.143	-1.190.425	-1.204.318

Toelichting

Algemeen voor alle programma's

Voor alle programma's geldt dat de vergelijkbaarheid met het jaar 2016 lastig te maken is. Met ingang van 2017 worden namelijk alle kosten van personeel en overige overheadkosten zoals ICT e.d. onder "taakveld 0.4" begroot en verantwoord (voorheen op alle taakvelden voor een deel). Bij de toelichting op de cijfers wordt daarom vooral ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen in deze begroting, dus de verschillen 2018-2021 ten opzichte van de vorige begroting (nieuwe feiten en omstandigheden) en daar waar nodig ten opzichte van 2017. Verder is meerjarig voor de budgetten uitgegaan van een indexpercentage van 1,5%.

Treasury

In de begroting 2017 hielden we nog rekening met een rentevergoeding van de projectontwikkelaar bij De Del, door de snellere ontwikkeling en afname van bouwgrond is hiervan echter geen sprake meer.

Algemene uitkering

De berekening van de algemene uitkering is (conform de uitgangspunten van de provincie) gebaseerd op de meicirculaire 2017 en is als volgt samengesteld:

	2018	2019	2020	2021
Algemeen deel	2.106.235	2.195.179	2.158.121	2.174.971
Integratie-uitkering Sociaal domein	248.471	224.825	224.256	224.426

Het algemene deel is gestegen ten opzichte van de vorige begroting, vooral als gevolg van hogere rijksuitgaven. In de nota die in het voorjaar is besproken ten aanzien van de financiële ontwikkelingen is daaraan al aandacht besteed. Hier staan ook extra lasten tegenover in de vorm van het opvangen van meerjarige inflatie op de budgetten, cao-ontwikkeling, doorbetaling aan het Rhedens van een hoger bedrag per leerling.

De benaming integratie-uitkering Sociaal domein is enigszins misleidend. Deze integratie-uitkering is bedoeld voor de kosten die voortvloeien uit de Participatiewet en de nieuwe taken voor Jeugd en Wmo. Programma 6 Sociaal domein bevat echter meer activiteiten, zo was er in het verleden ook als sprake van kosten voor huishoudelijke hulp, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen.

Overige baten en lasten

Onder de lasten is met ingang van 2018 weer een bedrag voor onvoorzien opgenomen van € 10.000. In 2017 was de veronderstelling dat dit niet langer was toegestaan dan wel per programma moest worden opgenomen. Besloten is toen het bedrag geheel te schrappen. In de praktijk blijkt dat er zich jaarlijks altijd wel een klein aantal zaken voordoen waarbij het college wordt geacht te handelen waar ook incidenteel middelen aan verbonden zijn. Grote onvoorziene zaken dan wel onvoorziene zaken met structurele consequenties worden aan de raad voorgelegd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8	8
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	7,3	7,3
Apparaatskosten (€ per inwoner)	867	846
Externe inhuur (% van de totale loonsom)	19%	21%
Externe inhuur (de totale kosten inhuur externen)	143.255	159.950
Overhead (% van totale lasten)	26%	25%

Voor deze indicatoren zijn geen landelijke cijfers bekend omdat ze gebaseerd op eigen gemeentelijke gegevens. Ten aanzien van inhuur wordt opgemerkt dat veel gemeenten geen afzonderlijke budgetten voor inhuur ramen maar dat die budgetten onderdeel zijn van de toegestane reguliere formatie. Bij de jaarrekening wordt vervolgens duidelijk welk deel hiervan is ingezet voor de inhuur van externen.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen

Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. Daarnaast verricht de VNG een aantal gemeenschappelijke taken voor gemeenten. Jaarlijks worden bij de algemene ledenvergadering die taken en de financiering daarvan door de leden vastgesteld.

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Gelders Archief

Hoofdtak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 1: Veiligheid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Politiewet 2012;
- Wet op de veiligheidsregio's;
- Drank- en Horecawet;
- Algemene Plaatselijke verordening (APV).

Wat willen we bereiken?

- Het streven naar zo veilig mogelijke leefomstandigheden voor de inwoners, zulks zoveel als mogelijk gebaseerd op beleid, actuele plannen en meetbare doelen en prestaties.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Crisisbeheersing en Brandweer

*Rampenplannen**

De gemeente Rozendaal is zelf verantwoordelijk voor de bestrijding van incidenten op haar grondgebied. Met de gemeenten Rheden en Doesburg is in 2015 een overeenkomst gesloten terzake hulp en bijstand in het kader van de rampenbestrijding. In eigen beheer worden de volgende taken uitgevoerd:

- participeren in het periodieke overleg van de veiligheidsregio;
- ontwikkeling van/participeren in regionale ondersteuningsteams;
- deelnemen in oefeningen van rampenplan en bijbehorende deelplannen;
- opleiden van participerende ambtenaren en bestuurders.

*Brandweer**

De uitvoering van de brandweertaken is in handen van de Veiligheidsregio Gelderland Midden. Het gaat hierbij zowel om advies-, handavings- als uitvoeringstaken. De veiligheidsregio is hierbij verantwoordelijk voor:

- Het instellen en in stand houden van een brandweer alsmede het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
- Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises alsmede het adviseren van het bevoegd gezag over die risico's;
- Het voorzien in een meldkamerfunctie;
- Het naleven van de aanrijtijden.

In eigen beheer worden de volgende taken uitgevoerd:

- participeren in het periodieke overleg van de veiligheidsregio;
- beoordelen van begroting en jaarrekening van de brandweer;
- ondersteunen van het Veluws Bosbrandcomité;
- afgifte van gebruiksvergunningen aan de hand van het advies van de geregionaliseerde brandweer.

Openbare orde en veiligheid

*Algemene plaatselijke verordening (APV)**

Het actueel houden van de APV en op basis daarvan zorg dragen voor de afgifte van vergunningen en ontheffingen. Het toezicht op de naleving van de Drank en Horecawet is op basis van een dienstverleningsovereenkomst uitbesteed aan de gemeente Rheden. Bestuurlijke handhaving gebeurt in eigen beheer.

Politie*

De burgemeester is vanuit zijn rol als bestuursorgaan verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde. Hiertoe behoren diverse bestuursrechtelijke bevoegdheden (vooral gericht op preventie). De feitelijke dagelijkse handhaving van de openbare orde wordt verricht door de politie. De burgemeester heeft geen directe invloed op die politie-inzet, die verantwoordelijkheid berust bij de korpsleiding. Voor het totaal aan activiteiten om de openbare orde te handhaven is o.a. een goede samenwerking tussen gemeente en politie van belang, hierbij wordt ingezet op:

- periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg in de politie-unit IJsselwaarden (Rheden, Rozendaal en Doesburg);
- bestuurlijk en ambtelijk overleg over prioriteiten en ontwikkelingen betreffende openbare orde en veiligheid. o.a. voldoende surveillance;
- advies over additionele politie-inzet en beleidsmatige aangelegenheden;
- uitvoering Wet Tijdelijk huisverbod;
- participatie in "Het Veiligheidshuis": een regionaal samenwerkingsverband tussen verschillende veiligheidspartners, teneinde een sluitende keten rond zorg- en risicjongeren te creëren;
- participatie in een regionaal informatie- en expertisecentrum (R.I.E.C) alsmede een regionaal platform criminaliteitsbeheersing.

Overige beschermende maatregelen*

Naast de APV en de politie zijn nog de volgende taken en activiteiten van belang in het kader van veiligheid:

- regelen van de opvang van zwerfdieren;
- stimuleren en ondersteunen van, alsmede het geven van voorlichting over het Burgerinitiatief terzake een WhatsApp-project veiligheid;
- participeren in een regionaal buurtbemiddelingsproject;
- ondersteunen van maatregelen ter bevordering van inbraakpreventie en autocriminaliteit
- jaarlijkse evaluatie van het woninginbraakpreventieplan (beleidsplan);
- gebruik van het gemeenteblad "In de Roos" voor bewustwording en het nemen van eigen initiatief bij woninginbraakpreventie.

Speerpunten 2018 (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

In 2018 zal een nieuw integraal veiligheidsplan (2018 – 2022) ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	98.213	81.110	77.425	78.580	79.760	80.940
1.2 Openbare orde en veiligheid	45.554	7.675	7.745	7.820	7.900	7.980
totaal lasten	143.767	88.785	85.170	86.400	87.660	88.920
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	0	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.649	1.700	1.725	1.750	1.775	1.800
totaal baten	1.649	1.700	1.725	1.750	1.775	1.800
Saldo van baten en lasten	142.118	87.085	83.445	84.650	85.885	87.120
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	142.118	87.085	83.445	84.650	85.885	87.120

Toelichting

De bijdrage aan de brandweertaken is op basis van de voordelige afrekeningen over voorgaande jaren naar beneden bijgesteld voor 2018.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren) 2015	303	0	134,2
Harde kern jongeren (aantal per 10.000 jongeren) 2014	0	0	1,3
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners) 2016	0	0	2,3
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners) 2016	3,3	3,3	5,3
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners) 2016	6,7	3,3	3,3
Vernielingen/beschadigingen openbare ruimte (aantal per 1.000 inwoners) 2016	3,3	6,7	5,6

Algemene opmerking ten aanzien van de beleidsindicatoren voor alle programma's

Zoals in de leeswijzer opgenomen betreffen dit de vanaf 2017 voorgeschreven beleidsindicatoren. Ten behoeve van een eventuele vergelijkbaarheid met andere gemeenten zijn de gegevens in de tabellen, integraal overgenomen van de website "waarstaatjegemeente" (peildatum september 2017) en hebben betrekking op verschillende bronnen en jaren. Achter de indicator is vermeld op welk jaar het gegeven in de kolom "Rozendaal 2018" betrekking heeft.

Zo is het cijfer van "Verwijzingen Halt" afkomstig van bureau Halt en heeft betrekking op 2015, het aantal "Diefstallen uit woning" betreft het jaar 2016 en is afkomstig van het CBS.

De indicatoren geven een beeld van de stand van zaken binnen een gemeente op een bepaald onderwerp maar lenen zich minder goed om op basis daarvan direct conclusies te trekken. Bovendien is soms lastig in te schatten wat de impact van gemeentelijk handelen op een indicator is. Door deze cijfers wel meerjarig op te nemen ontstaat er eventueel wel zicht op een trend die aanleiding kan zijn voor nader onderzoek.

Specifiek

Het aantal verwijzingen Halt betekent voor Rozendaal 3 jongeren. Ten aanzien van "diefstallen uit woning": hieraan wordt op diverse manieren veel aandacht besteed. Bij de evaluatie van het inbraakpreventieplan in september 2017 heeft de raad de middelen beschikbaar gesteld om ook in 2018 diverse maatregelen te treffen.

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

- De uitvoering van de gemeentelijke taak op basis van de Wet ambulancevoorziening en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- De gemeentelijke taken op basis van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (de GGD taken).

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 2: Verkeer en vervoer

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wegenverkeerswet (WVW);
- Wegenwet (WW);
- De Wet Personenvervoer (WP);
- Het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan (NVVP);
- Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP).

Wat willen we bereiken?

- Zorgdragen voor een geordende en veilige verkeersafwikkeling en -circulatie.
- Het in regionaal verband handhaven van het bestaande openbaar vervoersnet en het terugdringen van de automobiliteit door alle vervoerssystemen goed op elkaar te laten aansluiten.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Verkeer, wegen en water

*Wegen**

Onder dit taakveld valt het beheer van alle wegen, fietspaden en elementverhardingen. Het beheer wordt conform het wegenplan 2002-2022 uitgevoerd. In 2018 is er groot onderhoud gepland aan de De Genestetlaan (wegverharding en trottoirs). Er wordt gereserveerd conform het wegenplan.

Op wegen waar de maximum snelheid regelmatig wordt overschreden zal in overleg met de politie worden bezien of verbetering mogelijk is (beleidsplan).

Onkruidbestrijding

In 2016 is wettelijk bepaald dat er geen chemische middelen meer ingezet mogen worden ter bestrijding van onkruid in de openbare ruimte. In 2017 is opdracht verleend om voortaan het onkruid te bestrijden op verharding door middel van vegen, borstelen en branden. Begin 2018 zal er een evaluatie worden voorgelegd om te bezien of de huidige wijze van onkruidbestrijding voldoet aan de wensen van de raad.

*Openbare verlichting**

Het onderhoud aan de openbare verlichting wordt uitgevoerd door op basis van storingsmeldingen.

*Gladheidbestrijding**

De gladheidbestrijding hebben we uitbesteed waarbij de wel volgende normen hanteren: Zorgen voor een goede en tijdige aanpak van de gladheid op wegen bij winterse omstandigheden.

Openbaar vervoer

Het in regionaal verband bewerkstelligen dat het bestaande openbaar vervoersnet wordt gehandhaafd. Dit in overleg met de regio, provincie en vervoerders.

Speerpunten 2018 (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

De verkeersveilige oversteek is gerealiseerd. Er resteren geen speerpunten uit het beleidsplan, wel voeren we groot onderhoud uit aan De Genestetlaan.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
2.1 Verkeer, wegen en water	162.953	95.914	91.715	92.988	94.378	95.671
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
totaal lasten	162.953	95.914	91.715	92.988	94.378	95.671
Baten						
2.1 Verkeer, wegen en water	664	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
totaal baten	664	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	162.289	95.914	91.715	92.988	94.378	95.671
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	36.221	109.221	36.221	36.221	36.221	36.221
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	41.441	80.964	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-5.220	28.257	36.221	36.221	36.221	36.221
Geraamd resultaat	157.069	124.171	127.936	129.209	130.599	131.892

Toelichting

In 2017 was nog sprake van kapitaallasten die zijn vervallen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (%) 2015	17,0%	0,0%	8,0%
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%) 2015	17,0%	7,0%	9,0%

Bij beide percentages gaat het om het aandeel in het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen. In 2015 was sprake van 8 ongevallen waarbij 2 personen geregistreerd zijn bij de eerste hulp.

Verbonden partijen

Niet van toepassing bij dit programma.

Programma 3: Economie

Onderwerp van het programma

De gemeente kent geen bedrijventerreinen en nauwelijks bedrijven, behalve een redelijk groot aantal ZZP-ers. Het relevante taakveld voor dit programma betreft momenteel vooral economische promotie.

Wat willen we bereiken?

Participatie in voor Rozendaal relevante regionale ontwikkelingen. Bevorderen van toeristische en recreatieve activiteiten in brede zin.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Economische promotie

Toerisme, recreatie en VVV

De gemeenten Rheden, Rozendaal, Arnhem, Renkum en Wageningen hanteren een integrale onderlegger voor hun ruimtelijke en toeristisch-recreatieve beleid zodat de zone als geheel in stand kan worden gehouden.

Daarnaast is het convenant Convenant Overheid – Toeristische Sector Veluwe in uitvoering. Het convenant is bedoeld om de Veluwe beter op de toeristische kaart te zetten.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	7.744	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	0	2.500	2.535	2.570	2.610	2.650
totaal lasten	7.744	2.500	2.535	2.570	2.610	2.650
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	13.476	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	0	0	0	0	0	0
totaal baten	13.476	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-5.732	2.500	2.535	2.570	2.610	2.650
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-5.732	2.500	2.535	2.570	2.610	2.650

Toelichting

Dit betreft de subsidie aan de VVV en Leisurelands.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Funciemenging (%) 2016	42,5%	42,0%	52,1%
Bruto Gemeentelijk Product (verhouding tussen verwacht en gemeten product) 2013	98	98	100
Vestigingen (bedrijven, aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar) 2016	181	183	134

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er bovenverwachting (<100) of benedenverwachting (>100) wordt geproduceerd. Het aantal vestigingen wordt waarschijnlijk beïnvloed door het relatief hoge aantal zzp'ers.

Verbonden partijen

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Leisurelands

Leisuerelands verricht werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt.

Programma 4: Onderwijs

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Leerplichtwet 1969;
- Regeling Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC);
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB);
- Wet passend onderwijs;
- Wet op de Expertisecentra (WEC);
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO);
- Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

Wat willen we bereiken?

In onze gemeente bestaat ongeveer 20% van de inwoners uit jongeren tot 19 jaar. Voor deze groep bestaat een groot deel van het leven uit onderwijs. Voor deze jongeren willen we een zorgeloze ontwikkeling stimuleren. Daarnaast blijft ook het Volwassenenonderwijs van belang, als tweede kans of als onderdeel van het levenslang leren. Bovengenoemde visie willen we verwezenlijken door: het behartigen van openbaar basisonderwijs en het verzorgen van diverse gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen, waaronder begrepen leerplicht, logopedie, onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer en volwasseneneducatie, volgens de daarvoor geldende wettelijke verplichtingen.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Openbaar basisonderwijs*

De invoering van de wet Passend Onderwijs (augustus 2014) en de Jeugdwet (2015) die inmiddels hun inbedding hebben, betekent voor de gemeente Rozendaal dat zowel lokaal als regionaal wordt gewerkt aan verdere verbetering en versterking van de samenwerking en afstemming tussen onderwijs als vindplaats en jeugdhulp in aansluiting daarop. In overleg tussen gemeenten en scholen worden thema's (vanuit het delen van casussen) bepaald, waarin gemeenten en samenwerkingsverbanden elkaar kunnen versterken en samen een visie kunnen ontwikkelen. Dit vertaalt zich in een gezamenlijke agenda. Rozendaal heeft hierbij, wat onderwijs betreft, te maken met twee regionale samenwerkingsverbanden: de Dorpsschool behoort tot de regio Arnhem, "Het Rhedens" tot de regio Zutphen. Binnen de regio Zutphen zal er vanaf 2018 een monitoringsinstrument komen, waarbij de cijfers onderwijs en jeugdhulp aan elkaar gekoppeld worden.

In het kader van de Brede Impuls Combinatiefuncties Sport en Cultuur werken wij samen met de gemeente Rheden. Het in dit verband uitgebrachte boekje "Sjors Sportief & Creatief" met een presentatie van naschoolse cultuur- en sportactiviteiten voor basisschoolleerlingen, wordt ook op de Dorpsschool verspreid.

Onderwijshuisvesting*

Op de locatie Bremheuvel wordt een nieuwe basisschool gerealiseerd. In 2006 zijn in een convenant met de Scholengroep Veluwezoom afspraken gemaakt over het onderhoud van de Dorpsschool. Vanaf 1 januari 2015 is de Scholengroep Veluwezoom zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de Dorpsschool - met uitzondering van het dak en de verwarmingsinstallatie - tot het nieuwe gebouw klaar is. In het in 2006 en eind 2014 afgesloten convenant zijn afspraken gemaakt over de verrekening van diverse kosten op dit gebied.

Vanaf het moment dat de school aan de Akkerlaan in gebruik wordt genomen (naar verwachting oktober 2018) zal het onderhoud worden uitgevoerd conform afspraken die een werkgroep Beheer en Exploitatie uitwerkt. Deze zullen ter kennis worden gesteld aan de raad.

De zorg voor adequate huisvesting van het bijzonder voortgezet onderwijs, in casu "Het Rhedens", wordt vorm gegeven door het bedrag dat wordt ontvangen van het rijk door te decentraliseren naar het bestuur van Het Rhedens.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken*

Logopedie

De logopedie op De Dorpsschool wordt uitgevoerd door logopedistes in dienst van de gemeente Rheden.

Leerplicht en leerlingenadministratie

Deze taken worden voor acht gemeenten in de regio Arnhem regionaal uitgevoerd door het “Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden Gelre”. Hier is ook de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voor Voortijdig schoolverlaters (RMC-functie voor VSV’ers) aan toegevoegd. De uitvoering van de leerplicht inclusief kwalificatieplicht en van de RMC-taken wordt vanaf 2018 als samenwerkingsmodule “Onderwijszaken” ondergebracht bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Centraal Gelderland (MGR CG). De gemeente Rozendaal beëindigt daarom vanaf 2018 het mandaat van de gemeente Rheden betreffende de leerplichttaken.

Leerlingenvervoer

De uitvoering van het leerlingenvervoer is uitbesteed aan de gemeente Rheden. Het leerlingenvervoer is een open-eindregeling. Het leerlingenvervoer is meegenomen in de regionale aanbesteding van het doelgroepenvervoer. Vanaf het schooljaar 2017-2018 wordt het leerlingenvervoer voor de gemeenten Rheden en Rozendaal uitgevoerd door Avan (Aanvullend vervoer regio Arnhem –Nijmegen, zie ook programma Sociaal domein, maatwerkvoorzieningen WMO).

Volwasseneneducatie

Vanaf 2015 hebben gemeenten meer beleidsvrijheid bij het samenstellen van het educatieaanbod en wordt de verplichte inkoop bij Regionale Opleidingscentra (ROC’s) afgebouwd. Mede gezien de terugloop van financiering, voorziet de wet ook in samenwerking op regionaal niveau, waarbij een coördinerende gemeente (in dit geval Arnhem) de middelen ontvangt. Vanaf 2016 is er sprake van een koppeling tussen volwasseneneducatie en een landelijk ontwikkelprogramma voor taalstimulering en aanpak van laaggeletterdheid, “Tel mee met Taal”. Onder meer via “Taalhuis Veluwezoom” en de Voorleesexpress wordt hier, samen met onder andere de bibliotheek, vorm aan gegeven.

*Wettelijk verplichte taken

Speerpunten 2018 (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

Faciliteren onderwijs

Voornemen: Een actieve verbindende rol spelen met andere organisaties en instanties, bijvoorbeeld voor het invullen van maatschappelijke stages. In 2017 zijn contacten gelegd met Het Rhedens over de maatschappelijke stages. Maatschappelijke stages in het Voortgezet Onderwijs zijn niet meer wettelijk verplicht. Op Het Rhedens zijn zij onderdeel blijven uitmaken van het lesprogramma. Als gemeente dragen we op verzoek van Het Rhedens suggesties aan voor onderwerpen voor profielwerkstukken. Daarnaast stimuleert de gemeente, zoals vastgelegd in de Lokale Nota Publieke Gezondheid 2017-2020, de Rozendaalse scholen het predicaat Gezonde School te gaan voeren. Het Rhedens voert dit predicaat al. Met de Dorpsschool zijn contacten gelegd om hiermee te starten bij de oplevering van het nieuwe gebouw.

Realisatie van de Dorpsschool

De belangrijkste manier om het onderwijs te faciliteren, en eveneens het belangrijkste project, is uiteraard de nieuwe Dorpsschool die in 2018 zo duurzaam en mits economisch verantwoord energieneutraal gerealiseerd zal worden.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	23.680	7.140	7.653	6.443	4.800	4.870
4.2 Onderwijshuisvesting	678.542	463.200	454.138	432.293	439.365	444.709
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	37.124	18.395	19.014	18.645	18.920	19.205
totaal lasten	739.346	488.735	480.805	457.381	463.085	468.784
Baten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	19.800	19.700	9.950	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0	0	0	0	0	0
totaal baten	19.800	19.700	9.950	0	0	0
Saldo van baten en lasten	719.546	469.035	470.855	457.381	463.085	468.784
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	14.300	13.830	7.050	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	133.167	45.060	24.000	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-118.867	-31.230	-16.950	0	0	0
Geraamd resultaat	600.678	437.805	453.905	457.381	463.085	468.784

Toelichting

Zowel de lasten als de baten nemen af vanwege de verwachte verkoop van de Torckschool. Wanneer de nieuwe bouwen dorpschool gereed is zullen de kapitaallasten en eventuele exploitatielasten en –inkomsten structureel in de begroting verwerkt worden. Dat er, per saldo, toch sprake is van een toename van de lasten wordt veroorzaakt door een hogere doorbetaling van het bedrag per leerling aan het Rhedens dat via de algemene uitkering wordt ontvangen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) 2016	3,7	0,0	2,0
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) 2016	14,8	3,5	26,9
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) in % deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs (2015)	0,0%	3,1%	2,0%

Bij absoluut verzuim gaat het om het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners en in de leeftijd van 5-18 jaar. Bij relatief verzuim gaat het om leerplichtigen die wel staan ingeschreven maar ongeoorloofd afwezig zijn. Bij vroegtijdig schoolverlaters gaat het om het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling onderwijszaken (GRO) wordt MGR in 2018

De GRO behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneneducatie, leerplicht en RMC-taken (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, ten behoeve van Voortijdig Schoolverlaters) en kent onder meer de volgende taakonderdelen:

- vaststelling van de hoofdlijnen van het beleid voor educatie en beroepsonderwijs;
- behartiging andere onderwijszaken die afstemming behoeven in de regio.

Vanaf 2018 worden deze taken, met uitzondering van de Volwasseneneducatie, ondergebracht in de MGR Sociaal Domein in een module Onderwijszaken. Voor de VE is sinds 2015 bij wet geregeld dat er regionaal wordt samengewerkt bij de beleidsontwikkeling en uitvoering. Daarom is de GRO voor de VE overbodig geworden en zal naar verwachting in 2018 worden opgeheven.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer

Samenwerking van 19 gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig OV en maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 5: Openbaar groen, sport, cultuur en recreatie

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Bibliotheekwet;
- Wet op de gevaarlijke werktuigen;
- Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen;
- Subsidieverordening 2015.

Wat willen we bereiken?

Het scheppen van mogelijkheden en randvoorwaarden ter bevordering van het welzijn en ontwikkeling van de inwoners van de gemeente Rozendaal in het algemeen en specifieke doelgroepen in het bijzonder en daarnaast:

- het doelmatig inrichten en beheren van het openbaar groen met behoud van belevings-, sier- en natuurwaarde;
- het op gemeentelijk niveau en in regionaal verband initiëren, stimuleren en scheppen van randvoorwaarden van/voor activiteiten op het terrein van toerisme en recreatie;
- het onderhouden en instandhouden van de gemeentelijke recreatievoorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Sportbeleid en activering

De gemeente werkt waar mogelijk mee aan lokale initiatieven zoals het scholenvoetbaltoernooi en het wijkenvoetbaltoernooi in Velp en Rozendaal.

Subsidiëring

Het toetsen en afhandelen van aanvragen voor de verstrekking van subsidies. Op 1 januari 2016 is de "Algemene subsidieverordening gemeente Rozendaal 2016" in werking getreden. Met hieraan gekoppeld een subsidieregeling met onder andere een uitwerking van de beoordelingscriteria.

De gemeente subsidieert een voetbalvereniging en een tennisvereniging voor de Rozendaalse jeugdleden. Daarnaast wordt subsidie verleend aan "Uniek Sporten" voor mensen met beperking, en wordt ten behoeve van de Dorpsschool een bijdrage geleverd aan de Combinatiefunctionarissen "Sport en Cultuur" van de gemeente Rheden. Het bewegen voor Ouderen is een speerpunt uit de Lokale Nota Publieke Gezondheid 2017-2020.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Ten behoeve van de Dorpsschool wordt een bijdrage geleverd aan de Combinatiefunctionarissen "Sport en Cultuur" van de gemeente Rheden. Kamermuziekfestival Zoom! zal ook in 2018 weer kunnen rekenen op financiële en organisatorische ondersteuning van de gemeente. Ook wordt onderzocht of het gratis toegankelijke openluchtconcert dat jaar in Rozendaal kan plaatsvinden.

Cultureel erfgoed*

Het Cultuurpact, een samenwerkingsverband van de gemeenten rond Arnhem met de provincie, is in 2014 verbreed tot Cultuur- en Erfgoedpact. De Rozendaalse invulling is met name gericht op Erfgoed, in de vorm van deelname aan "Gelders Arcadië". Onderzocht wordt in hoeverre de resultaten van Gelders Arcadië gekoppeld kunnen worden aan de regiomarketingactiviteiten van RBT-KAN en VisitVeluwe.

Monumenten

Het inventariseren en plaatsen van monumentale panden en objecten op de monumentenlijst. Het afhandelen van aanvragen om monumentenvergunningen en vergunningen wijziging beschermde dorpsgezichten. Zorgdragen voor het verstrekken van subsidies en voldoen aan provinciale en rijkseisen met betrekking tot subsidie-aanvragen en meerjarenprogramma's. De advisering met betrekking tot monumenten vindt sinds 2011 plaats door de Commissie Cultuurhistorie van Rheden.

In 2018 zal Rozendaal wederom gebruik maken van de regio archeoloog. De provincie draagt bij aan de financiering hiervan. De verordening die betrekking heeft op de gemeentelijke monumenten biedt de mogelijkheid om jaarlijks een subsidieplafond vast te stellen, voorgesteld wordt om voor 2018, evenals in 2017, weer een subsidieplafond van € 8.000 in te stellen zodat er een maximumbedrag is.

Media*

Bibliotheek

Het gemeentelijk bibliotheekbeleidskader en de productencatalogus van bibliotheek Veluwezoom biedt de gemeenten Renkum, Rheden en Rozendaal handvatten om te sturen en keuzes te maken. Rozendaal subsidieert een percentage van de subsidie van de gemeente Rheden, naar rato van inwonertal. De Bibliotheekwet regelt onder meer de organisatie van een, landelijke, digitale bibliotheek. Alle inwoners van Nederland kunnen hier gebruik van maken. Het Rijk bekostigt deze landelijke digitale bibliotheek.

Lokale omroep

Rozendaal en Rheden hebben tot en met 2020 een zendmachtiging verleend aan de stichting Radio en Televisie (RTV) Rheden/Rozendaal.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Openbaar groen

Het groen op een dusdanige wijze beheren dat de kwaliteit van de omgeving duurzaam kan worden gegarandeerd. Uitvoering geven aan het Gemeentelijk Groenplan Rozendaal 2015 – 2020. Het aantal maaibeurten is sinds 2017 verlaagd, van 32 naar 26 keer per jaar.

Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen

Twee maal per jaar worden de speelplaatsen en speeltoestellen geïnspecteerd. De uitvoering van het beheer geschiedt op basis van die inspectiegegevens.

Speerpunten (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

Faciliteiten voor tieners

Nadat in 2016 uit een eerste bijeenkomst met ruim twintig jongeren zes ideeën overbleven, is in 2017 besloten twee ideeën verder uit te werken. Hieraan zal in 2018, onder begeleiding van welzijnsinstelling Radar Jongerenwerk, verder vervolg worden gegeven. Het gaat om een jeugdraad/jeugdburgemeester en een speelveldje met sportvoorzieningen.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering		3.940	2.850	2.890	2.930	2.975
5.2 Sportaccommodaties	3.535	0	0	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	49.311	3.961	4.269	4.333	4.398	4.464
5.5 Cultureel erfgoed	10.282	1.910	1.925	1.940	1.955	1.965
5.6 Media		33.789	34.296	34.810	35.332	35.862
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	157.263	87.120	90.515	91.840	92.566	93.938
totaal lasten	220.391	130.720	133.855	135.813	137.182	139.205
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	0	0	0	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	0	0	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	781	500	510	520	530	540
totaal baten	781	500	510	520	530	540
Saldo van baten en lasten	219.610	130.220	133.345	135.293	136.652	138.665
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	7.000	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	4.042	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	2.958	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	222.568	130.220	133.345	135.293	136.652	138.665

Toelichting

Geen bijzondere financiële ontwikkelingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Niet-wekelijkse sporters (%)	nrb*	43%	50%

*nog niet bekend

Verbonden partijen

Leisurelands (voorheen RGV)

Leisurelands verricht o.a. werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 6: Sociaal domein

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Huisvestingswet (met betrekking tot de huisvesting van statushouders);
- Jeugdwet;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Wmo 2015 (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- Wet publieke gezondheid (Wpg);
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz-2004);
- Participatiewet;
- Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG);
- Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko);
- Wet maatregelen WWB (Wet Werk en Bijstand);
- Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP);
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw; voor de op 31-12-2014 bij een Sociale-werkvoorzieningsbedrijf werkzame werknemers).

Wat willen we bereiken?

Het scheppen van mogelijkheden en randvoorwaarden ter bevordering van het welzijn en ontwikkeling van de inwoners van de gemeente Rozendaal in het algemeen en specifieke doelgroepen in het bijzonder.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Algemeen

Regionaal inkopen

Vanaf april 2016 werken de twaalf gemeenten uit de regio Arnhem ("Centraal Gelderland") samen in de ontwikkeling van een nieuw systeem van regionaal aanbesteden voor de lokale Wmo- en Jeugdwettaken en een deel van de Participatiewettaken: het I.A.S. (Interactief Aankoop Systeem). De diensten worden zo veel mogelijk voor alle leeftijden en domeinoverstijgend ingekocht, niet meer op basis van een onderliggende wet.

Vanaf 2017 worden alle regionaal aanbestede producten volgens het I.A.S. ingekocht, waarbij nieuwe aanbieders voortdurend de gelegenheid hebben om zich in te schrijven en er veel ruimte is voor nieuwe producten en voor vernieuwing van bestaande producten.

Naast de keuze voor een gezamenlijke inkoop via het I.A.S, hebben de twaalf gemeenten er ook voor gekozen deze inkoop als module onder te brengen binnen het juridisch kader van de Modulaire Gemeenschappelijke regeling (MGR) Sociaal Domein. De regionale inkooporganisatie is de eerste module binnen deze MGR. Met ingang van 2018 zijn twee nieuwe samenwerkingsmodules toegevoegd; de module Onderwijszaken en de module Werkgeversservicepunt. Naar verwachting worden hier in 2018 nog twee samenwerkingsmodules aan toegevoegd.

Innovatie sociaal domein.

De twaalf samenwerkende gemeenten in de regio Arnhem hebben in 2016 besloten voor de periode 2017 t/m 2019 jaarlijks 0,5% van hun integratie-uitkering Sociaal domein (onderdeel Wmo en Jeugd) beschikbaar te stellen voor regionale innovatie. Voor de invulling van de gewenste regionale vernieuwing wordt aangesloten bij de nieuwe wijze van regionaal aanbesteden waarbij de dialoog wordt gezocht met zorgaanbieders: het regionale budget kan ondersteunend werken voor de gewenste vernieuwing.

Integraal meerjarenbeleidskader Sociaal domein

In 2017 hebben wij de Rozendaalse vertaling van het Meerjarenbeleidskader Sociaal domein 2017-2020 "Meedoen" van de gemeente Rheden vastgesteld. In dit meerjarenbeleidskader worden niet de wettelijke kaders centraal gesteld, maar onze inwoners. Dit vormt een nieuwe stap in de ontschotting binnen het sociale domein. De doelstellingen uit het Meerjarenbeleidskader richten zich op de beleving van inwoners en partners. Daarnaast behoudt de gemeente haar wettelijke verantwoordelijkheden. Deze vormen voor Rozendaal het primaire uitgangspunt.

Binnen de vrije ruimte die de wetgeving in het sociale domein ons biedt, zijn drie focuspunten vastgesteld:

1. een basis voor iedereen. Wanneer een inwoner (tijdelijk) niet in staat is om zichzelf voldoende te redden, is er een vangnet. Dit heeft de vorm van een individueel arrangement, waar maatwerkvoorzieningen deel van kunnen uitmaken. Het gaat dan om voorzieningen op het gebied van inkomen, werk, zorg en ondersteuning. Ook algemene en preventieve voorzieningen kunnen deel uitmaken van een arrangement;
2. samen onderweg. Vrijwilligerswerk, burenhulp, informele zorg en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap zijn essentieel voor een goed functionerende samenleving. De bereidheid om zich voor elkaar in te zetten, vormt de basis voor een solide samenredzaamheid;
3. meedoen makkelijk helpen maken. Hierbij gaat het om de inrichting van de gemeentelijke organisatie en om de samenwerkingsafspraken met de gemeente Rheden voor het sociale domein.

Samenkracht en burgerparticipatie

Subsidiëring

Het toetsen en afhandelen van aanvragen voor de verstrekking van subsidies op het gebied van algemeen maatschappelijk werk, ouderenwerk en vrijwilligerswerk. Op 1 januari 2016 is de "Algemene subsidieverordening gemeente Rozendaal 2016" in werking getreden. Met hieraan gekoppeld een subsidieregeling met onder andere een uitwerking van de beoordelingscriteria.

Welzijnswerk

Radar ondersteunt voor Rozendaal het ouderenwerk en het vrijwilligerswerk en organiseert de jaarlijkse Vrijwilligersprijs. De aan Radar gerelateerde stichting Mantelzorg en Vrijwillige Thuishulp (MVT) ondersteunt mantelzorgers en zorgvrijwilligers. Vrijwilligers van het MVT bezetten de telefoon voor de Plusbus. Radar ondersteunt verder de wekelijkse ontmoetingsochtend in de "Serre van Rozendaal".

Het algemeen maatschappelijk werk (amw) wordt grotendeels gefinancierd per traject, dus op basis van werkelijke behoefte, dit geldt ook voor de Maatjesprojecten van Buddyzorg.

De maatschappelijke ontwikkeling dat mensen steeds langer thuis blijven wonen (extramuralisering) leidt tot een grotere behoefte aan oplossingen voor zelfstandig wonen en zorg. Rozendaal is voornemens vanaf 2018 te gaan participeren in het Rhedense initiatief "Mijn Huis Mijn Toekomst" (MHMT). Deze activiteit is gericht op bewustwording en het realiseren van woningaanpassingen gericht op het langer zelfstandig wonen van senioren. Hij wordt uitgevoerd door de aan Radar verbonden stichting STOER (Seniorenteams ondersteunen elkaar in Rheden en Rozendaal).

Jongerenactiviteiten

Als vervolg op een bijeenkomst d.d. mei 2016 zijn er in 2017 drie jongerenactiviteiten, voor jongeren van 10 t/m 17 jaar, uitgewerkt: een WhatsAppgroep, een jongerenraad en een speelveldje met sportattributen. Voor specifieke activiteiten wordt separate financiering gezocht.

Kinderopvang

Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor het toezicht op de kwaliteit van de locaties waar kinderopvang plaatsvindt. In Rozendaal gaat het om de peuteropvang en gastouders. De GGD houdt namens de gemeente toezicht en de handhaving is uitbesteed aan de gemeente Rheden. De Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) beoogt een verhoging van de kwaliteit van de voorschoolse opvang, inclusief peuterspeelzaalwerk. Dit moet leiden tot een harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderdagopvang. Deze harmonisatie heeft in Rozendaal medio 2017 zijn beslag gekregen door overname van Peuterspeelzaal "De Eekhoorn" door een instelling voor kinderdagopvang, Puck & Co.

Vreemdelingen

In 2016 zijn twee statushoudersgezinnen gehuisvest. Hiermee heeft de gemeente voor de middellange termijn aan haar taakstelling voldaan. De begeleiding wordt verzorgd door vrijwilligers van Vluchtelingenwerk; de uitgaven hiervoor zijn in de Begroting opgenomen. Gemeenten ontvangen een financiële tegemoetkoming van het Rijk voor maatschappelijke begeleiding.

Wijkteams

De gemeente Rozendaal heeft de uitvoering van de wetten in het Sociaal domein, met andere woorden de klantcontacten, gemandateerd aan de gemeente Rheden. De inwoners kunnen zichervoegen bij het Sociaal Meldpunt gemeente Rheden en worden in vóórkomende gevallen verwezen naar het Sociale gebiedsteam Velp/Rozendaal. Op grond van de onder het mandaat liggende documenten - dienstverleningsovereenkomst en uitvoeringsafspraken – betaalt de gemeente mee aan deze dienstverlening ten behoeve van haar inwoners.

Begeleide participatie

De tien bij de GR Presikhaaf Bedrijven aangesloten gemeenten hebben medio 2017 besloten hun Sw-personeel voor vijf jaar onder te brengen in Werkbedrijf Scalabor. Dit is een publieke Sociale onderneming in eigendom van de gemeente Arnhem dat vanaf 2018 operationeel zal zijn. Het streeft ernaar dat de deelnemende gemeenten ook zoveel mogelijk overige werkzoekenden met een arbeidsbeperking bij de organisatie zullen onderbrengen. Zo kunnen de lege plekken die ontstaan door de uitstroom van Sw-personeel worden opgevuld en kunnen bestaande contracten met opdrachtgevers worden behouden.

De tien gemeenten in arbeidsmarktregio Gelderland-Midden hebben overigens besloten om geen voorziening "Nieuw Beschut Werk" in te richten, maar het nieuwe "beschut werken" zo veel mogelijk bij reguliere werkgevers te organiseren. De SW-werknemers met een zeer geringe verdiencapaciteit komen onder de verantwoordelijkheid van hun herkomstgemeente te vallen. Per 1 januari 2017 zijn gemeenten verplicht onder bepaalde voorwaarden beschut werken aan te bieden. Vanwege het kleine aantal inwoners heeft Rozendaal hiervoor echter geen taakstelling.

Arbeidsparticipatie

Algemeen:

- de regie en coördinatie voeren bij de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken op het gebied van werk en inkomen zoals arbeidsmarkttoeleiding inkomensvoorziening, minimabeleid en schuldhulpverlening;
- het opstellen van beleidsnotities, verordeningen, beleidsregels en overige uitvoeringsrichtlijnen met betrekking tot voornoemde taken.

De Participatiewet (2015) betekent een decentralisatie van taken naar de gemeenten op het terrein van werk. Gemeenten hebben vanaf 2015 meer mogelijkheden om een integraal aanbod te doen aan mensen met een arbeidsbeperking. In dit verband hebben werkgevers, werknemers en overheid verantwoordelijkheid genomen voor het aan werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking ("Wet banenafpraak"). Hier ligt een taakstelling van 125.000 banen in tien jaar, waarvan 25.000 bij de overheid. Vanwege het kleine inwoneraantal heeft Rozendaal hier overigens geen taakstelling voor.

Op 1 januari 2015 is het Regionale WerkBedrijf (RWB) voor de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland (Arnhem en omstreken) van start gegaan. Het RWB is een bestuurlijk regionaal samenwerkingsverband van werkgevers, vakbonden, UWV en gemeenten, gericht op het creëren van werk voor mensen met een arbeidsbeperking. De operationele aanpak is belegd bij het Werkgeversservicepunt (WSP). Het WSP speelt ook een belangrijke rol bij de herstructurering van de Sociale Werkvoorziening (SW). De taken voor de nieuwe doelgroepen Participatiewet (degenen die vóór 1 januari 2015 in de Wajong of de Wsw zouden zijn ingestroomd) moeten worden gebundeld met die voor de SW-medewerkers met een grotere verdiencapaciteit en voor de "gewone" bijstandsgerechtigden met een arbeidsbeperking. Alle bemiddelingsactiviteiten voor plaatsing van mensen met een arbeidsbeperking bij een reguliere werkgever worden hiermee in één organisatie ondergebracht.

In de praktijk blijkt het van belang voor het WSP om een goede afstemming te realiseren met Presikhaaf bedrijven en, vanaf 2018, het nieuwe Werkbedrijf Scalabor.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden.

Toekenning en uitvoering van de maatwerkvoorzieningen is aan de gemeente Rheden gemandateerd. Uitvoering van het project Mijn Huis Mijn Toekomst kan op termijn leiden tot besparing op uitgaven ten behoeve van WMO maatwerkvoorzieningen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om woningaanpassingen, omdat mensen daarvoor, met medefinanciering vanuit deze activiteit, hun huis al hebben kunnen aanpassen.

Maatwerkdienstverlening 18+

Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking.

Toekenning en uitvoering van de maatwerkdienstverlening 18+ is aan de gemeente Rheden gemandateerd. Vanaf 2015 heeft het Rijk fors bezuinigd op de gemeentelijke budgetten voor Hulp bij het huishouden (Hbh). Hierdoor komen minder mensen in aanmerking voor een individuele (maatwerk)voorziening Hbh. De gevolgen van deze bezuiniging zijn verzacht door de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT), die in de vorm van een voucher wordt verstrekt. De HHT is een algemene voorziening waar inwoners met een ondersteuningsbehoefte na een lichte toets voor in aanmerking kunnen komen. De HHT geldt overigens niet alleen voor huishoudelijk hulp, maar ook voor andere vormen van particuliere dienstverlening, zoals koken en een was- en strijkservice.

De gemeente Rheden heeft in 2015, mede namens Rozendaal, de maatwerkvoorziening Hulp bij het huishouden in combinatie met individuele begeleiding thuis, bestuurlijk aanbesteed. Dit is gebeurd in de vorm van combinatieproduct van huishoudelijke hulp en individuele begeleiding, “dagelijkse ondersteuning” genaamd.

Individueel vervoer

In 2015 is gestart met een nieuwe organisatie van het doelgroepenvervoer: leerlingenvervoer, het traditionele Wmo-vervoer en, op termijn, instellingenvervoer in het kader van Wmo-begeleiding en Jeugdhulp. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de organisatie van het vervoer, door een private regiecentrale, en het vervoer zelf. De nieuwe organisatie heeft in 2016 zijn beslag gekregen. Het Wmo-vervoer van Rozendaal (voorheen de Regiotaxi) is vanaf de startdatum (1 september 2016) bij de nieuwe vervoersorganisatie Avan ondergebracht (Avan: Aanvullend vervoer regio Arnhem Nijmegen). Het leerlingenvervoer wordt vanaf schooljaar 2017-2018 bij Avan uitgevoerd, evenals het instellingenvervoer, waarvoor 1 augustus 2017 als ingangsdatum gold. De jaarlijkse bijdrage aan de nieuwe bedrijfsvoeringsorganisatie is relatief hoog, doordat sprake is van een vast bodembedrag (€ 5.000) voor elke gemeente. De ontwikkeling van de klantgerelateerde kosten kent een aantal tegenvallers en wordt zo goed als mogelijk is gemonitord. Het laat zich aanzien dat de verwachte efficiencyvoordelen later dan verwacht gerealiseerd zullen worden.

Maatwerkdienstverlening 18-

Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder begrepen: begeleiding 18-, jeugd- en opvoedhulp; jeugd GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg); jeugdzorg aan jongeren met een verstandelijke beperking; Vervoer (18-); PGB jeugd; persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf voor de doelgroep 18-; jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp).

Toekenning en uitvoering van de maatwerkdienstverlening 18- is aan de gemeente Rheden gemandateerd. Individuele jeugdvoorzieningen zijn vergelijkbaar met Wmo-maatwerkvoorzieningen. De gemeente Rozendaal neemt het beleid van Rheden over met betrekking tot de individuele jeugdvoorzieningen. Het algemene jeugdbeleid is, voorsnog in de vorm van een pilot, vanaf medio 2016 bij Rheden belegd. De Nota Jeugdhulp 2015-2016 is in 2017 opgevolgd door het Meerjarenbeleidskader Sociaal Domein.

In het kader van de transformatie wordt in 2018 verder ingezet op het ontwikkelen van (preventieve) ondersteuning van jeugdigen en hun ouders. Er wordt een integrale aanpak ontwikkeld, gericht op de ondersteuning van kwetsbare jongeren in de overgang naar volwassenheid. De doelgroep “18-/18+” is daarbij in het bijzonder in beeld. Daarnaast wordt vanaf 2018 in de Jeugd GGZ niet meer met DBC's (diagnose behandelcombinaties) gewerkt en wordt de bovenregionale zorg regionaal, via het IAS, ingekocht. Het project Specialistische Ondersteuning Huisartsen (SOH) voor de Jeugd GGZ wordt in 2018 voortgezet. Eind 2018 wordt het geëvalueerd. Op grond van rijksbeleid wordt vanaf 2018 de persoonlijke verzorging (PV) voor de jeugd die verband houdt met geneeskundige zorg of een hoog risico daarop, vanuit de Zorgverzekeringswet vergoed. Dit gebeurt naar aanleiding van praktijkervaringen en in feite naar analogie van de PV voor volwassenen.

Geëscaleerde zorg 18+

Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven.

Rozendaal participeert in de regionale samenwerking ten behoeve van beschermd wonen voor mensen met een lichte verstandelijke beperking en met psychische problematiek. Voorsnog zijn er geen inwoners van Rozendaal die hiervoor in aanmerking komen. Naar verwachting zullen de middelen voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en Wmo-begeleiding vanaf 2020 in één verdeelmodel worden samengevoegd. Samen met VGGM, politie en betrokken zorgorganisaties wordt een sluitende aanpak ontwikkeld voor personen met verward gedrag. In 2017 is Veilig Thuis, een samengaan van de advies- meld- en ondersteuningsfuncties voor Kindermishandeling en Huiselijk geweld, als zelfstandige stichting ondergebracht bij VGGM. Voor 2018 wordt een meer definitieve opzet ontworpen van de begroting van “Veilig Thuis Gelderland Midden”.

Geëscaleerde zorg 18-

Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven.

Het jeugdbeleid is er op gericht escalatie te voorkómen, door middel van preventie en vroegsignalering van problemen. Geëscaleerde zorg komt in Rozendaal zeer weinig voor. Er wordt, ook voor inwoners van onze gemeente, gewerkt aan Jeugdbeschermingstafels die een tussenstation vormen tussen vrijwillige hulpverlening en gedwongen hulpverlening (in de vorm van een kinderschermingsmaatregel of “dwang”).

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (*)

Met de inwerkingtreding van de Jeugdwet in 2015 is het lokale maatwerk Jeugdgezondheidszorg ondergebracht in de Jeugdwet. Enkel het wettelijk vastgelegde uniform deel valt nog onder de JGZ. Zie verder bij Programma 7 "Volksgezondheid en milieu".

Speerpunten (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

- Zachte landing van submodules Onderwijs en WSP in MGR
- Overdracht van taken naar het werkbedrijf Scalabor.
- Project "Mijn Huis Mijn Toekomst" (zie hoofdstuk Financieel Meerjarig Perspectief).

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	22.384	5.940	6.505	6.605	6.705	6.800
6.2 Wijkteams	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	208.870	115.175	102.000	102.478	102.969	103.470
6.4 Begeleide participatie	0	72.810	49.800	49.800	42.800	35.800
6.5 Arbeidsparticipatie	9.002	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	336.471	126.739	107.000	107.000	107.000	107.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	128.585	227.882	266.532	267.727	268.955	270.196
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	101.056	89.500	42.665	42.665	42.665	42.665
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	25.619	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	43.805	105.455	105.430	105.810	106.195
totaal lasten	831.987	683.851	681.957	683.704	678.904	674.126
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10.335	0	0	0	0	0
6.2 Wijkteams	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	58.103	40.000	55.000	75.000	75.000	75.000
6.4 Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	43.110	47.500	47.500	47.500	47.500	47.500
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	380	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
totaal baten	111.927	87.500	102.500	122.500	122.500	122.500
Saldo van baten en lasten	720.060	596.351	579.457	561.204	556.404	551.626
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	84.400	0	0	7.000	7.000	7.000
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	46.218	143.262	113.964	125.495	119.356	110.091
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	38.182	-143.262	-113.964	-118.495	-112.356	-103.091
Geraamd resultaat	758.242	453.089	465.493	442.709	444.048	448.535

Toelichting

Inmiddels zijn er 2 volledige boekjaren geweest en ontstaat er steeds meer zicht op de feitelijke kosten (lager dan eerder aangenomen). De begrote bedragen voor 2018 zijn dan ook zoveel mogelijke aangepast aan de werkelijke cijfers van 2016. Die kosten blijven overigens in beweging evenals de Rijksvergoeding voor deze nieuwe taken.

Ook in deze begroting is vooralsnog vastgehouden aan de eerder afgesproken budgettaire neutrale verwerking die resulteert in een geraamde onttrekking aan de reserve sociaal domein voor een bedrag van € 86.000 voor 2018. Gezien de stand van de reserve vormt dat voorlopig geen enkel probleem. Op termijn is het overigens wel belang dat voor de structurele kosten van het sociaal domein geen onttrekking aan de reserve meer nodig is. Dit kan ons inziens het best beoordeeld worden over 1 of 2 jaar waarna er een meer uitgekristalliseerd beeld van de kosten bestaat. Hoe dan ook zal er altijd sprake zijn van schommelingen in de uitgaven omdat het nu eenmaal om een groot aantal open-einde regelingen gaat.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar) 2016	566	560	744
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen) 2015	1,2%	1,1%	1,5%
Kinderen in armoede (% kinderen tot 18 jaar) 2015	0,0%	0,0%	6,6%
Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbev tov beroepsbevolking) 2016	65,6%	63,6%	65,8%
Achterstandsleerlingen (% 4 t/m 12 jarigen)	nrb	0,0%	11,6%
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen) 2015	0,0%	0,0%	1,5%
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners) 2016	8,5	8,5	41,3
Lopende re-integratievoorz (aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar) 2016	12	12	25,5
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar) 2016	6,0%	7,1%	10,7%
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) 2016	0,0%	0,0%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar) 2016	0,0%	0,0%	0,5%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 1.000 inwoners) 2016	37	44	62

De relatief lager score op banen heeft vermoedelijk te maken met de leeftijdsopbouw in de gemeente in combinatie met een relatief hoog aantal zzp'ers. Bij personen met een bijstandsuitkering gaat het om aantal per 1.000 inwoners boven 18, in Rozendaal zijn het daadwerkelijk 5.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven)

De GR WMG geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast kan zij in de regio Midden Gelderland ook andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hulp verlenen bij het verkrijgen van een betaalde baan. Naar verwachting zal de GR in 2018 worden geliquideerd. Een deel van de werkzaamheden van de GR (de verloning van de Wsw-medewerkers) zal mogelijk worden ondergebracht in een nieuwe samenwerkingsmodule bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal domein. De bedrijfsmatige activiteiten worden ondergebracht bij werkbedrijf Scalabor.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal domein

De Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer

De BVO is een samenwerkingsverband van 19 gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig Openbaar Vervoer en maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet milieubeheer / diverse AMVB's o.g.v. de Wet milieubeheer;
- Provinciale milieuverordening;
- Wet MIG (in voorbereiding);
- Wet geluidhinder;
- Wet Bodemverontreiniging;
- Hoofdstuk Afvalstoffen (hoofdstuk 10);
- Hoofdstuk Plannen (hoofdstuk 4, paragraaf 4.8) wettelijke verplichting GRP;
- Handhaven van de uitvoering van de APV-bepalingen over afval;
- Afvalstoffenverordening;
- Wet op de Lijkbezorging.

Wat willen we bereiken?

- Zorgdragen voor het verantwoord verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen en restafval.
- Zorgdragen voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van afvalwater.
- Zorgdragen voor een schoon en leefbaar milieu betreffende bodem, water, lucht en geluid.
- Een zo goed mogelijke gezondheid voor onze inwoners
- Het voldoen aan de wettelijke normen uit de Wet publieke gezondheid (Wpg)

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Volksgezondheid*

Algemeen

Participeren in de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en in de door deze Gemeenschappelijke Regeling te entameren projecten en activiteiten (inrentingsprogramma's e.d.). In de publieke gezondheidszorg wordt sinds 2014 onderscheid gemaakt tussen medische en maatschappelijke taken van de GGD. Deze laatste sluiten goed aan bij algemene ontwikkelingen in het sociale domein, zoals eigen verantwoordelijkheid en het belang van het sociale netwerk. Medio 2016 is een nieuwe Regiovisie Publieke Gezondheid verschenen. Medio 2017 is een lokale Nota Publieke Gezondheid 2017-2020 vastgesteld.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Met de inwerkingtreding van de Jeugdwet in 2015 is het lokale maatwerk Jeugdgezondheidszorg ondergebracht in de Jeugdwet. Enkel het wettelijk vastgelegde uniform deel valt nog onder de JGZ. Ook is de leeftijdsgrens voor de JGZ gelijk getrokken aan die van de Jeugdwet: vanaf 2015 telt ook voor de JGZ een 18-jarige als volwassene. Vanaf 2015 is de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar, naast die voor de jeugd van 4 tot 18 jaar, ondergebracht bij de GGD/VGGM. Uit praktische overwegingen vindt de uitvoering vooralsnog plaats binnen de aan de VGGM gelieerde Stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden. De integrale uitvoering van de JGZ 0-18 jaar is hiermee een flinke stap dichterbij gekomen. Vanaf 2018 is sprake van een regionale bekostiging voor de JGZ 0-18 jaar. De gevolgen voor Rozendaal vallen naar verwachting mee.

Riolering

De zorgplicht van de gemeente is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) en het Basis Rioleringsplan BRP. In samenwerking met de gemeente Rheden en de waterschappen Veluwe en Rijn & IJssel is een 'waterplan' opgesteld. Alle landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke plannen (vGRP) worden in één plan worden gebundeld. Voorts participeert de gemeente in het kader van het Kaderrichtlijn Water (KRW) in het stroomgebied Rijn-Oost en maken we onderdeel uit van het regionale orgaan Cluster Rijn 6. Verder zal er uitvoering worden gegeven aan het geactualiseerde vGRP 2015 t/m 2019.

In regioverband zal het bestaande grondwatermeetnetwerk gemonitord worden.

Afval*

Het gemeentelijk beleid is erop gericht om de hoeveelheid afval te beperken, hergebruik en nuttige toepassing van afvalstoffen te bevorderen, doelmatige werkwijze en optimale service voor de inwoners te bieden. In 2018 zal de huidige wijze van inzameling van alle afvalstromen worden voortgezet. Het op de huidige wijze inzamelen van plastic, metaal en drankkartons afval wordt gecontinueerd, waarvoor de landelijke bijdrage blijft bestaan. De verwerking van GFT-afval is per 1 januari 2015 ingegaan. Dit is regionaal aanbesteed. Bij de gunning is rekening gehouden met de prijs en de duurzame verwerking van GFT (vergisting).

Milieubeheer*

Het formuleren van strategische uitgangspunten en het formuleren van beleid op diverse terreinen van het milieu. Het jaarlijks opstellen van een milieuprogramma en –verslag. Dit om de raad te informeren welke acties gepland staan voor het komende jaar en middels een verslag op de hoogte brengen van de acties die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd.

Ongediertebestrijding

Vanaf 2014 is in de begroting tevens een bedrag opgenomen voor het behandelen van klachten betreffende steenmarters. De verwachting was dat in het najaar van 2014 de Flora-en Faunawet zou worden herzien en de steenmarters niet meer onder de beschermde dieren zouden vallen. De herziening heeft nog niet plaatsgevonden. Op het moment dat de herziening in werking treedt heeft de gemeente hierin geen taak meer. Voor de bestrijding van ratten behoudt de gemeente wel een wettelijke taak.

Begraafplaatsen en crematoria

Begraafplaatsadministratie

In 2017 is gestart met een nieuwe module voor de begraafplaatsadministratie, binnenkort zal deze gevuld worden met de gegevens uit de huidige begraafplaatsadministratie. Voorzien wordt dat vanaf het voorjaar 2018 gewerkt kan worden met deze module. De gegevens uit de begraafplaatsadministratie zullen dan digitaal beschikbaar worden voor de begraafplaatsbeheerder, en indien gewenst voor uitvaartverzorgers en nabestaanden.

Speerpunten (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

Duurzaamheid (beleidsplan)

We zijn voornemens om in 2018 uitvoering te geven aan de nog (in december) vast te stellen duurzaamheidsagenda.

In (Stads)regioverband loopt een project “meters maken” op het gebied van energie. Bij de aanbesteding voor de nieuwe school is duurzaam en energieneutraal bouwen uitgangspunt geweest, hier wordt in de nieuwe wijk De Del ook veel aandacht besteed.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	31.218	47.330	44.700	45.370	46.050	45.745
7.2 Riolering	124.620	127.445	134.548	126.919	139.108	136.498
7.3 Afval	129.163	109.745	122.910	128.290	130.615	132.880
7.4 Milieubeheer	29.152	20.960	18.100	18.360	18.625	18.900
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	73.276	23.896	17.456	17.631	17.811	17.991
totaal lasten	387.430	329.376	337.714	336.570	352.209	352.014
Baten						
7.1 Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
7.2 Riolering	138.820	141.516	150.260	158.850	162.819	167.310
7.3 Afval	160.944	147.872	157.964	163.236	164.530	165.595
7.4 Milieubeheer	0	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	52.397	74.460	70.000	71.050	72.115	73.200
totaal baten	352.161	363.848	378.224	393.136	399.464	406.105
Saldo van baten en lasten	35.268	-34.472	-40.510	-56.566	-47.255	-54.091
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	10.279	15.613	15.613	18.413	21.213
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	-10.279	-15.613	-15.613	-18.413	-21.213
Geraamd resultaat	35.268	-44.751	-56.123	-72.179	-65.668	-75.304

Toelichting

Zowel de lasten als de baten voor Riolering en Afval stijgen in de komende jaren. Dat heeft enerzijds te maken met een toename van het aantal huishoudens en anderzijds met inflatie en wisselende dotaties aan de voorziening Riolering voor toekomstig onderhoud. Ogenschijnlijk is op basis van dit overzicht sprake van overdekking bij beide taakvelden. Dit komt omdat in de lasten de kosten voor overhead en BTW niet zijn opgenomen. Die kosten horen echter wel in de berekening te worden opgenomen voor een kostendekkingspercentage van 100% (beleidsuitgangspunt). In de paragraaf Lokale heffingen wordt hierop nader ingegaan.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner) 2015	176	188	200
Hernieuwbare elektriciteit (%) 2015	1,9%	1,6%	11,8%

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Uitvoering van o.a. de jeugdgezondheidszorg.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Alle gemeenten en provincies hebben sinds 1 januari 2013 hun taakuitvoering op het gebied van milieuvergunningverlening en handhaving in robuuste omgevingsdiensten moeten onderbrengen. Rozendaal heeft zich aangesloten bij de ODRA.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo);
- Erfgoedwet;
- Provinciale verordeningen op het gebied van monumentenzorg;
- Woningwet;
- Privaatrechtelijke wetgeving.

Wat willen we bereiken?

De zorg voor een goed geordende en veilige woon-, werk- en leefomgeving waarin de diversiteit van de functies en de kwaliteit van de bebouwing op een verantwoorde wijze worden gewaarborgd. Daarnaast, het beschermen, instandhouden en verbeteren van het monumentale erfgoed en aangewezen dorpsgezichten.

Wat gaan we daarvoor doen? (inclusief programmaontwikkelingen)

Ruimtelijke Ordening

Onder dit taakveld vallen het opstellen van bestemmingsplannen en bestemmingsplanherzieningen, het handhaven van bestemmingsplannen, ruimtelijke advisering over principeverzoeken en herzieningen bestemmingsplannen, het adviseren over ruimtelijke plannen/projecten van andere overheden;

De gemeenteraad heeft aangegeven dat er behoefte is om een (ruimtelijk) beleidskader op te stellen waarin de toekomstvisie voor de gemeente Rozendaal wordt vastgelegd. In het beleidsplan is voorzien in actualisering van de bestemmingsplannen in 2018. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet (die vooralsnog wederom is uitgesteld) gestart. Het bestemmingsplan als planfiguur komt in de nieuwe wet te vervallen en hiervoor in de plaats komt een omgevingsplan. Tevens worden gemeentes verplicht een omgevingsvisie op te stellen. De ontwikkelingen m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden nauwlettend in de gaten gehouden en hierop zal tijdig worden geanticipeerd waarbij ons college.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Verhuur van gronden die we niet in exploitatie hebben is onderdeel van programma 0. Binnen programma 8 komen de activiteiten en kosten tot uitdrukking die voortvloeien uit een actieve grondexploitatie, zoals in dit geval De Del.

Voor de locatie de Del wordt sinds 2013 jaarlijks een grondexploitatie vastgesteld. Op 23 mei 2017 is de grondexploitatie de Del vastgesteld met een geprognoseerd eindresultaat van 5,26 miljoen euro. De opbrengsten van de Del worden ingezet om de nieuw te bouwen school te financieren. Op basis van de planning in de grondexploitatie worden de laatste kavels in 2019 verkocht.

Wonen en bouwen*

Bouw-, woning-, en welstandstoezicht

Het behandelen van aanvragen voor omgevingsvergunningen, regie en coördinatie over de aan een extern bureau gevraagde adviezen en de uitvoering van de onderdelen die in Rozendaal worden getoetst. Coördineren van handhaving vergunningen en bestemmingsplannen.

Verslaglegging van het gevoerde welstandsbeleid. In 2016 is gestart met de actualisering van de welstandsnota. De huidige nota is door uw raad vastgesteld in 2004 en is mede door veranderde wet- en regelgeving verouderd en dient te worden geactualiseerd. Vaststelling van de nieuwe nota is voorzien in het najaar van 2017.

Basisregistraties "Adressen en Gebouwen" en "Grootschalige Topografie" (BAG en BGT)

De BGT is de digitale grootschalige basiskaart van heel Nederland waarin op een eenduidige manier de ligging van alle fysieke objecten zoals gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en terreinen is geregistreerd. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de juistheid, volledigheid en tijdigheid van deze registraties. Momenteel is deze taak deels

uitbesteed aan de gemeente Rheden. In 2018 moet blijken of dit zo kan blijven omdat de audits op deze registraties gebundeld gaan worden.

Speerpunten (o.a. uit beleidsplan 2014-2018)

Bestemmingsplannen

In 2018 worden de bestemmingsplannen kom en buitengebied herzien. De voorbereidingen hiervoor worden in 2017 opgestart. In de Invoeringswet Omgevingswet is bepaald dat alle op dat moment geldende bestemmingsplannen samen het omgevingsplan vormen.

Locatie Steenhoek

In verband met het vrijkomen van het huidige schoolgebouw in de tweede helft van 2018 is eind juni met de omwonenden van gedachten gewisseld over de ideeën die er bij hen leven over de nieuwe invulling. Daarnaast is er met een aantal geïnteresseerde ontwikkelaars gesproken. Op basis van deze input zal de verdere invulling van het terrein worden vormgegeven.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
8.1 Ruimtelijke Ordening	45.832	12.960	10.765	10.920	11.090	11.245
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.949.644	3.103.193	2.058.079	878.246	0	0
8.3 Wonen en bouwen	57.673	24.805	26.315	19.820	17.030	8.835
totaal lasten	2.053.149	3.140.958	2.095.159	908.986	28.120	20.080
Baten						
8.1 Ruimtelijke Ordening	4.981	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.948.536	3.103.199	2.058.084	878.251	5	5
8.3 Wonen en bouwen	65.595	39.255	49.200	37.225	34.900	18.100
totaal baten	2.019.112	3.142.454	2.107.284	915.476	34.905	18.105
Saldo van baten en lasten	34.036	-1.496	-12.125	-6.490	-6.785	1.975
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	49.122	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-49.122	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-15.085	-1.496	-12.125	-6.490	-6.785	1.975

Toelichting

De hoge baten en lasten (ten opzichte van de andere jaren) op het taakveld 8.2 zijn geheel toe te schrijven aan de exploitatie van De Del en representeren de geplande uitgaven en inkomsten. Hiervoor geldt een afzonderlijk meerjarig krediet maar de boekhoudvoorschriften schrijven voor dat zowel alle uitgaven als inkomsten met betrekking tot De Del ook via de exploitatie (begroting en jaarrekening) dienen te lopen. Omdat het niet de bedoeling is dat de ontwikkeling binnen De Del het begrotings- en jaarrekeningsresultaat jaarlijks beïnvloedt, wordt dit budgettair neutraal verwerkt. Er zal bij de jaarrekening sprake zijn van een saldo op de baten en lasten dat vervolgens verrekend wordt met de boekwaarde van het project.

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de winst op het project pas genomen zou worden wanneer deze exploitatie volledig afgerond zou zijn. Pas op dat moment zou het resultaat van de jaarrekening positief beïnvloed worden. Inmiddels is duidelijk dat er jaarlijks winst genomen moet worden op basis van de feitelijke stand van het project. Dat zal in de jaarrekening tot uitdrukking komen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2018	Begroting Rozendaal 2017	Nederland 2018
Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000) 2016	453	453	209
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen) 2014	9,6	0	6
Demografische druk (%) 2017	104,4%	105,8%	69,0%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€) 2017	918	913	644
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) 2017	945	940	723

Zie voor aan nadere toelichting op de woonlasten ook de paragraaf Lokale heffingen en Weerstandsvermogen.

De demografische druk is de som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Verbonden partijen

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens is van belang een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Financieel meerjarig perspectief

Recapitulatiestaat

Programma	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten						
0 Bestuur en ondersteuning	1.072.001	1.612.901	1.665.034	1.678.228	1.697.988	1.724.850
1 Veiligheid	143.767	88.785	85.170	86.400	87.660	88.920
2 Verkeer en vervoer	162.953	95.914	91.715	92.988	94.378	95.671
3 Economie	7.744	2.500	2.535	2.570	2.610	2.650
4 Onderwijs	739.346	488.735	480.805	457.381	463.085	468.784
5 Sport, cultuur en recreatie	220.391	130.720	133.855	135.813	137.182	139.205
6 Sociaal domein	831.987	683.851	681.957	683.704	678.904	674.126
7 Volksgezondheid en milieu	387.430	329.376	337.714	336.570	352.209	352.014
8 VHROSV	2.053.149	3.140.958	2.095.159	908.986	28.120	20.080
<i>subtotaal lasten programma's</i>	<i>5.618.767</i>	<i>6.573.740</i>	<i>5.573.944</i>	<i>4.382.640</i>	<i>3.542.135</i>	<i>3.566.301</i>
<u>Toevoegingen aan reserves</u>						
0 Bestuur en ondersteuning	168.810	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686
1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	36.221	109.221	36.221	36.221	36.221	36.221
3 Economie	0	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	14.300	13.830	7.050	0	0	0
5 Sport, cultuur en recreatie	7.000	0	0	0	0	0
6 Sociaal domein	84.400	0	0	7.000	7.000	7.000
7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0
8 VHROSV	0	0	0	0	0	0
<i>subtotaal toevoegingen</i>	<i>310.731</i>	<i>129.737</i>	<i>49.957</i>	<i>49.907</i>	<i>49.907</i>	<i>49.907</i>
Baten						
0 Bestuur en ondersteuning	3.091.243	2.797.926	2.902.312	2.955.816	2.922.700	2.947.205
1 Veiligheid	1.649	1.700	1.725	1.750	1.775	1.800
2 Verkeer en vervoer	664	0	0	0	0	0
3 Economie	13.476	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	19.800	19.700	9.950	0	0	0
5 Sport, cultuur en recreatie	781	500	510	520	530	540
6 Sociaal domein	111.927	87.500	102.500	122.500	122.500	122.500
7 Volksgezondheid en milieu	352.161	363.848	378.224	393.136	399.464	406.105
8 VHROSV	2.019.112	3.142.454	2.107.284	915.476	34.905	18.105
<i>subtotaal baten programma's</i>	<i>5.610.813</i>	<i>6.413.628</i>	<i>5.502.505</i>	<i>4.389.198</i>	<i>3.481.874</i>	<i>3.496.255</i>
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>						
0 Bestuur en ondersteuning	240.948	29.999	37.866	34.800	29.289	23.777
1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	41.441	80.964	0	0	0	0
3 Economie	0	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	133.167	45.060	24.000	0	0	0
5 Sport, cultuur en recreatie	4.042	0	0	0	0	0
6 Sociaal domein	46.218	143.262	113.964	125.495	119.356	110.091
7 Volksgezondheid en milieu	0	10.279	15.613	15.613	18.413	21.213
8 VHROSV	49.122	0	0	0	0	0
<i>subtotaal onttrekkingen</i>	<i>514.937</i>	<i>309.564</i>	<i>191.443</i>	<i>175.908</i>	<i>167.058</i>	<i>155.081</i>
Saldo baten en lasten	7.954	160.112	71.438	-6.558	60.261	70.045
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-204.207	-179.827	-141.486	-126.001	-117.151	-105.174
Totaal saldo	196.253	19.715	70.048	132.559	56.889	35.129

Ontwikkeling financieel meerjarig perspectief

In de voorjaarsnota schetsten we al een beeld van de ontwikkeling van onze financiële positie, op basis van ontwikkelingen sinds de vorige begroting en jaarrekening. Een deel van die ontwikkelingen is al binnen de programma's verwerkt en vormt daardoor een onderdeel van de primitieve begroting, een ander deel nog niet. Voor een transparante ontwikkeling van het financieel perspectief kiezen we er daarom voor (zie tabel hieronder) te starten met het perspectief van de voorjaarsnota en vervolgens in stappen en op hoofdlijnen de opbouw naar de primitieve begroting 2018-2021 aan te geven. Onder de tabel lichten we de verschillende posten nader toe

	2018	2019	2020	2021
Stand voorjaarsnota*	94.000	45.000	-15.000	-15.000
Algemene uitkering waarvan:	126.000	200.000	200.000	200.000
TBV doorbetaling Rhedens	-19.278	-21.743	-25.365	-25.030
VNG-betalingen	-3.894	-4.088	-4.137	-4.175
Sociaal domein	-32.000	-31.000	-32.000	-32.000
inflatie +0,5%	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
ICT (raadsvoorstel sept)	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
Post Onvoorzien	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Vervallen rente	-13.000			
Overige ontwikkelingen	-6.781	19.391	8.391	-13.667
Primitieve begroting	70.048	132.559	56.889	35.129

De primitieve begroting bevat dus het bestaande beleid en de mutaties daarop evenals de raadsbesluiten die inmiddels genomen zijn.

Algemene uitkering

Deze is verhoogd vanwege hogere Rijksuitgaven, daaronder staan een aantal uitgavenposten die hiervan gedekt moeten worden.

ICT

Dit betreffen de structurele kosten van het raadsvoorstel van september. Naast structurele kosten voor applicaties zijn hierin ook de kosten opgenomen voor de uitvoering van de nieuwe taken als gevolg van de nieuwe Europese algemene verordening voor gegevensbescherming.

Post onvoorzien

Bij programma 0 is al aangegeven dat ons college deze post opnieuw in de begroting heeft opgenomen.

Vervallen rente

Voor 2018 werd in de vorige begroting nog rekening gehouden met een rentevergoeding van de projectontwikkelaar voor De Del. Inmiddels is duidelijk dat deze door de voorspoedige ontwikkeling van het project niet ontvangen zal worden.

Overige ontwikkelingen

Onder de overige ontwikkelingen (+ 0,3% t/m -0,3% van het begrotingstotaal) is het saldo (plussen en minnen) opgenomen van bijstellingen op bestaande budgetten als gevolg van bijvoorbeeld de jaarrekening 2016 of incidenteel hogere uitgaven. Hieronder vallen bijvoorbeeld de extra kosten in 2018 voor representatie in verband met een gepland aantal afscheidsrecepties of de lagere uitgaven aan de brandweer voor de VGGM.

Beleidsintensiveringen

De primitieve begroting biedt, zeker in de eerste jaren, ruimte voor beleidsintensiveringen. Deze kunnen zowel een incidenteel als structureel karakter hebben. Het past bij het budgetrecht van de raad om hierin een afweging te maken. Het ligt het meest voor de hand dit integraal te doen, zowel bij de voorjaars/kadernota als de begroting. Ons college heeft geconstateerd dat het beleidsplan 2014-2018 nagenoeg volledig is of wordt gerealiseerd in 2018. Aangezien er ook gemeenteraadsverkiezingen gepland staan, zijn wij van mening dat het aan een nieuw college is om basis van een nieuw coalitieakkoord met voorstellen te komen voor eventuele beleidsintensiveringen. Wel heeft het college een tweetal initiatieven met incidentele kosten voor 2018 opgenomen.

	2018	2019	2020	2021
Primitieve begroting	70.048	132.559	56.889	35.129
Rozendaal 200 jaar	-12.500			
Mijn huis mijn toekomst	-32.500			
Begrotingssaldo	25.048	132.559	56.889	35.129

Rozendaal 200

In 2018 bestaat de gemeente Rozendaal 200 jaar. Om dit te vieren heeft het college een aantal activiteiten op het oog en wil ook graag initiatieven die een bijdrage aan deze viering leveren ondersteunen. Op dit moment denken we aan:

- Activiteiten op het kasteel;
- Borden op invalswegen;
- Openlucht concert Zoom met een Meet en Greet;
- Rozendaalse buitendag;
- Uitgave van een boek Rozendaal 200 jaar.

Hier kunnen de komende periode maar ook volgende jaar nog activiteiten bijkomen. We stellen voor om hiervoor een bedrag van € 12.500 op te nemen in de begroting van 2018.

Mijn huis mijn toekomst

Rozendaal is voornemens vanaf 2018 te participeren in het Rhedense project "Mijn Huis mijn Toekomst" (MHMT). "Mijn Huis Mijn Toekomst" wordt uitgevoerd door de aan welzijnsorganisatie Radar verbonden stichting STOER (Seniorenteams ondersteunen elkaar in Rheden en Rozendaal), met een backoffice taak voor de gemeente.

Bij het opstellen van de begroting was nog niet bekend of de gemeenteraad het voorstel (raadsvergadering oktober) van het college hiervoor heeft overgenomen. Om die reden is het bedrag hiervoor in dit overzicht opgenomen.

Paragrafen

Inleiding

Naast programma's zijn er in de begroting ook financiële paragrafen opgenomen. Waar programma's direct gericht zijn op de burger, geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een overzicht, waardoor de raad een goed inzicht krijgt. Gezien de raad in een gedualiseerd stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad inzicht heeft in en overzicht heeft over deze onderwerpen. De raad legt in de paragrafen de beleidslijnen vast met betrekking tot de beheersmatige aspecten. Daarnaast zijn de verplichte paragrafen bedoeld om de raad en het college de financiële positie van de gemeente beter te laten beheersen. Vanaf 1 januari 2004 zijn de volgende zeven paragrafen verplicht voorgeschreven:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen (externe samenwerking);
- Grondbeleid.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Lokale heffingen zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges. De belangrijkste heffingen in Rozendaal zijn de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hieronder wordt een beeld gegeven van de tarieven en de kwijtschelding.

Uitgangspunten:

- De tarieven voor rioolheffing moeten kostendekkend zijn;
- De tarieven voor afvalstoffenheffing moeten kostendekkend zijn;
- De OZB en overige tarieven worden in principe jaarlijks aangepast met het inflatiepercentage.

Rioolheffing

Uitgangspunt is een kostendekkend tarief wat een uitvloeisel is van de in het rioleringsplan (vGRP) opgenomen kosten en investeringen. Het tarief rioolheffing wordt vastgesteld aan de hand van het laatst vastgestelde vGRP. De uitkomsten hiervan bepalen het rioolrecht voor de komende jaren. Het tarief 2018 stijgt, op basis van het laatst vastgestelde vGRP in 2014, met 2%.

	2016	2017	2018
Rioolheffing	€ 212,00	€ 216,00	€ 220,00

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is een kostendekkend tarief. Voor 2018 zal dat inhouden dat het tarief zal stijgen met 1%.

	2016	2017	2018
1-2 persoonshuishouden	€ 208,00	€ 210,00	€ 212,00
3 of meerpersoonshuishouden	€ 235,00	€ 237,00	€ 239,00

OZB

Uitgangspunt voor de tarieven OZB is toename met het inflatiepercentage, voor het tarief van 2018 betekent dat een stijging van 1,5%.

	2016	2017	2018
OZB eigenaar woningen	0,1054%	0,1079%	0,1095%
OZB eigenaar niet-woningen	0,1235%	0,1314%	0,1334%
OZB gebruiker niet-woningen	0,0995%	0,1057%	0,1073%

*werkelijk vastgesteld % voor 2017

Daarnaast vindt er jaarlijks een herberekening van de tarieven plaats vanwege de waardeontwikkeling van de WOZ-waarden, wanneer deze stijgen wordt het percentage verlaagd om op de begrote OZB-opbrengst uit te komen. Bovenstaande tarieven zijn dus een voorlopige berekening zonder effect van de waardeontwikkeling, deze volgen in december bij het vaststellen van de verschillende belastingverordeningen.

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Dit is het geval als aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de invorderingswet is voldaan.

Lastendruk

Door bovenstaande tariefswijzigingen zal de belastingdruk voor de inwoners van Rozendaal met circa 1,5 % toenemen. De tarieven voor OZB stijgen met 1,5 %, de tarieven afvalstoffenheffing stijgen met 1% en het tarief rioolheffing stijgt met 2%. Zie ook het overzicht "financiële kengetallen" in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Overige belastingen en leges

Hieronder vallen bijvoorbeeld:

- producten van burgerzaken;
- vergunningen;
- grafrechten.

In principe worden alle tarieven aangepast met de inflatiecorrectie, voor 2018 bedraagt deze 1,5 %. Tevens wordt, indien mogelijk, aansluiting gezocht met de tarieven van buurgemeente Rheden.

Met betrekking tot burgerzaken zijn er voor o.a. de paspoorten en rijbewijzen door het Rijk maximum tarieven vastgesteld. Deze wijken derhalve af van de basisregel dat inflatiecorrectie wordt toegepast.

Kostendekkendheid tarieven

In onderstaande tabel is het kostendeckingspercentage van de afzonderlijke producten en het geheel opgenomen:

Soort leges	Kosten incl. overhead en btw	Geraamde opbrengst	Dekkingspercentage
Rijbewijzen/reisdocumenten	37.445	19.860	53%
Huwelijken	22.372	19.000	85%
APV-vergunningen	5.929	3.800	64%
Reinigingsrecht	149.913	145.864	97%
Rioolrecht	150.260	150.260	100%
Grafleges/rechten	79.523	70.000	88%
Omgevingsvergunning bouwen*	44.102	48.600	110%
Totaal	489.545	457.384	93%

**in 2018 voorzien we een piek in de opbrengst vanwege het aantal nieuwbouwwoningen*

Reeds eerder is op verzoek van de raad onderzoek gedaan naar de kostendekkendheid van de leges. Hieruit is geconcludeerd dat door de kleine schaal van Rozendaal een groot aantal leges niet kostendekkend is te krijgen. Dit geldt niet voor rioolrecht, reinigingsrecht en in mindere mate de grafleges/rechten en omgevingsvergunningen. De wijze van kostentoekening is opgenomen in de financiële verordening die door de raad is vastgesteld.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over twee vragen:

1. Welke risico's lopen we?
2. Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's die we in meer of mindere mate kunnen inschatten en beheersen. Gemeentelijke risico's kunnen voortkomen uit de politiek, de aansprakelijkheid, de strategie, financiële samenwerking, het bedrijfsproces en het milieu. Daarnaast zijn zaken als verbonden partijen, open einde regelingen en grondexploitaties bekende onderwerpen waar de gemeente belangrijke risico's loopt.

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op volledigheid. Het gaat er immers om risico's zo goed mogelijk te benoemen waar nog niet op één of andere manier in is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient. Voor deze paragraaf kiezen we voor een pragmatische aanpak. Basis voor het risicoprofiel is een organisatiebrede inventarisatie van risico's die twee maal per jaar plaatsvindt (begroting en rekening). Deze hebben we zo goed mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een risicoscore (kans x impact), op basis van de volgende tabellen.

Kans	Score
Gering (minder als 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 4.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 4.000 en € 20.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 20.000)	3

Omzet: lasten programma's Rozendaal (begroting 2016: afgerond € 4 miljoen)

De risicoscore komt tot stand door de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hoe hoger de score hoe groter het risico. De uitkomst zetten we af tegen de volgende tabel:

Ranking	Gevolg
Scores \geq 10	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
5 < Scores < 10	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt deze voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar). Een incidenteel risico wordt voor 50% meegenomen.
Scores < 5	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft worden die geacht binnen de reguliere bedrijfsvoering gedragen te kunnen worden.

De risicoscore houdt ook rekening met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Wanneer hiermee geen rekening wordt gehouden is de kans groot dat een behoorlijk deel van het vermogen (ofwel algemene reserve) onnodig geblokkeerd wordt.

Structureel of incidenteel

Van belang is onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente of hogere kosten vanwege een hoger aantal bijstandontvangers. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting. Om die reden wordt het risico voor 100% meegenomen wanneer het hoog is en voor 25% wanneer het beperkt is om het eerste jaar eventueel te overbruggen met behulp van het

weerstandsvermogen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden, wanneer deze niet kan worden opgevangen in het rekeningresultaat.

Uit het profiel valt op te maken dat op verschillende manieren rekening wordt gehouden met de verschillende risico's. Wanneer met alle risico's voor 100% rekening gehouden zou worden zou een gemeente een onevenredig deel van haar reserves moeten blokkeren, het is immers niet reëel dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Weerstandscapaciteit

Voor een oordeel over ons weerstandsvermogen is naast het risicoprofiel ook een inschatting van onze weerstandscapaciteit nodig, ook hierbij wordt in principe onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen. Bronnen van weerstandscapaciteit zijn de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven.

Stille reserves kunnen hierbij ook een rol spelen. Het betreft eigendommen die lager zijn gewaardeerd (boekwaarde) dan de waarde in het economisch verkeer (bij gebouwen is uitgegaan van de WOZ-waarde). Omdat deze niet onmiddellijk in een feitelijk dekkingsmiddel kunnen worden omgezet, laten we deze voortaan bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing. We benoemen deze wel zoals voorheen.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Economische waarde	Stille reserve
Kerklaan 1 en 3	0	1.489.000	1.489.000
Dorpsschool	720	595.000	594.280
Torckschool	0	120.000	120.000
Werf	0	149.000	149.000
Obligaties	142.941	214.111	71.170
Totaal			2.423.450

Structureel

Dit wordt met name gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (en dan met name OZB aangezien er al voor 100% dekking is gekozen voor afval en riool) en het bedrag voor onvoorziene. De onbenutte belastingcapaciteit kan berekend worden door aansluiting te zoeken bij artikel 12 van de financiële verhoudingswet.

Artikel 12

Bij een eventuele "artikel 12-aanvraag" geldt ook een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Rozendaal ongeveer € 250.000.

Echter, de feitelijke hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit (behoudens een artikel 12-aanvraag) is vooral een politieke keuze. Op basis van het gewenste financiële beleid is er feitelijk geen onbenutte belastingcapaciteit, behoudens een inflatieverhoging. Om die reden is in onderstaand overzicht alleen het bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 10.000 voor de structurele weerstandscapaciteit.

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de som van alle reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven en eventuele bestemmingsreserves zonder concrete verplichting die daardoor herbestemd kunnen worden. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we ons tot de algemene reserve. De overige reserves hebben in principe allemaal een bestemming waarvan het niet wenselijk is om deze opnieuw te bestemmen. Het genoemde bedrag betreft de stand per ultimo 2016 (balansdatum).

Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorziene (gemiddeld obv meerjarenbegroting)	10.000
subtotaal structureel	10.000
Incidenteel	
Algemene reserve	4.407.372
Totale weerstandscapaciteit	4.417.372

Risicoprofiel

Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	K	I	Bedrag	Risico score	%	Bedrag
Open einde regelingen								
WWB	Meer aanvragen	Geen, conjunctuurgevoelig	3	2	15.000	6	25%	3.750
WMO	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid aan te passen	3	2	15.000	6	25%	3.750
Jeugdzorg	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid (gedeeltelijk) aan te passen	3	3	40.000	9	25%	10.000
Leerlingenvervoer	Meer aanvragen	Geen	3	3	20.000	6	25%	5.000
Overige risico's met structureel effect								
Algemene uitkering	Samen trap af	Geen	3	3	100.000	9	25%	25.000
Renterisico (uitgaven)	Schommelingen op de geld- en kapitaalmarkt	Op dit moment geen lening en anders wordt dit risico afgedekt via de renterisiconorm	1	1	0	1	0%	0
Renterisico (inkomsten)	Daling van rentevergoeding over uitgezette eigen middelen	Feitelijk geen gezien de verplichting tot schatkastbankieren. Momenteel lage rentevergoeding	1	1	0	1	0%	0
Kapitaalgoederen	Onvoorzien en onverwacht onderhoud aan gebouwen of wegen	Actuele beheerplannen en periodiek inspectie	3	3	50.000	9	25%	12.500
Kortleven pensioen wethouders	Het vroegtijdig overlijden van een (ex) bestuurder kan financiële consequenties hebben (verzekerbbaar)	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	3	50.000	3	0%	0
Wachtgeldverplichting en bestuurders	Bij mutaties in het college kunnen wachtgeldverplichtingen ontstaan	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	2	3	50.000	6	25%	12.500
Gemeenschappelijke regelingen	Het algemeen bestuur kan besluiten nemen met financiële consequenties waaraan de gemeente vanwege de constructie gehouden is	Feitelijk niet aanwezig	3	5	30.000	15	100%	30.000
Personeel	Lastig vervulbare vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is	Aantrekkelijke werkgever blijven	3	2	25.000	6	25%	6.250
subtotaal structureel								108.750
Risico's met incidenteel effect								
Opbrengst De Del	Dip in de woningmarkt waardoor vraag stagneert, dan wel een stijging van de kosten in het plan boven de 2%	Afweging om prijzen te verlagen danwel uitgifte te vertragen	3	3	1.000.000	9	50%	500.000
Ramp c.q. groot incident	Gemeente wordt door bijvoorbeeld het ministerie niet volledig gecompenseerd voor de kosten die gemaakt zijn	Feitelijk niet aanwezig	1	5	50.000	5	50%	25.000
Rechtspositionele consequenties	Binnen elk bedrijf kunnen situaties aan de orde zijn waarbij er kosten optreden voor besluiten met rechtspositionele consequenties. De gemeente is hiervoor eigen-risico-drager.	Voorziening voor treffen dan wel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	5	60.000	5	50%	30.000
Bouw nieuwe basisschool	Vernietiging omgevingsvergunning cq afbraak nieuw gebouw, kans hierop wordt ingeschat op nihil, wel kans op planschade (hiervoor is een algemene risicopost opgenomen)	Proces is zorgvuldig verlopen gezien de uitspraak van de voorzieningenrechter, feitelijk verder geen beheersmaatregel	1	1	0	1	0%	0
	Faillissement hoofdaannemer waardoor een nieuwe aannemer geselecteerd moet worden	In het contract is een bankgarantie opgenomen voor 5%. Gezien de snel aantrekkende economie zou dat bedrag ontoereikend kunnen zijn	3	3	250.000	9	50%	125.000
	Door overmachtsituaties (bijvoorbeeld stakingen in de bouw) kan vertraging ontstaan, waarbij er een risico bestaat dat de aannemer de hogere kosten claimt bij de opdrachtgever	Feitelijk niet aanwezig	3	3	100.000	9	50%	50.000
Schades	Schade door eigendommen van de gemeente (bijvoorbeeld door bomen)	In principe geldt hiervoor de aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente, echter er is altijd een risico dat het niet past binnen de voorwaarden, bijvoorbeeld het niet uitvoeren van inspecties	1	5	30.000	5	50%	15.000
Planschade	Niet binnen de exploitatieovereenkomst af te dekken planschaden	Feitelijk niet aanwezig	1	5	50.000	5	50%	25.000
subtotaal incidenteel								770.000
Totaal								878.750

De opbrengst van De Del is het grootste risico binnen het profiel. Hoewel er sprake zal zijn winst op het project is het toch als risico meegenomen omdat de beoogde winst als dekkingsmiddel geldt voor de nieuw te bouwen Dorpsschool. Voor een inschatting van het bedrag wordt gebruik gemaakt van de grondexploitatie De Del. Analyse daarvan leert dat er een risico bestaat op kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken wanneer de inflatie hoger dan 2% per jaar is, bij een fors hogere inflatie kan de opbrengst € 250.000 lager uitvallen. Daarnaast lopen we een risico over de kavels die we als gemeente zelf uitgeven. De belangstelling hiervoor is op dit moment goed te noemen, mede door de verbeterde omstandigheden op de woningmarkt. Mocht hierin de komende jaren een dip komen en de belangstelling afnemen zijn er twee opties:

- De uitgifte vertragen;
- De kavelprijzen verlagen.

Uitgifte vertragen

Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt verdient deze optie in dat geval, uit financieel oogpunt, de voorkeur. Omdat er geen rente wordt toegerekend in de grondexploitatie en er op dit moment ook geen liquiditeitsbehoefte bestaat, levert het vertragen van de uitgifte (tot de markt weer aantrekt) geen financieel nadeel op. In dit geval is het financieel risico dan ook nagenoeg nihil.

Kavelprijzen verlagen

Wanneer er beleidsmatige redenen zijn de uitgifte niet te vertragen, kan overwogen worden om de kavelprijzen te verlagen. Een verlaging van de kavelprijs met 10% leidt tot een lagere opbrengst van € 750.000.

Naast deze eventuele tegenvallers is op dit moment de verwachte boekwinst op De Del € 0,4 miljoen hoger dan het aangevraagde krediet voor de school. Vanuit voorzichtigheidsoogpunt is hiermee in de cijfers geen rekening gehouden maar eventuele extra tegenvallers zouden in eerste instantie hierdoor nog gedekt kunnen worden.

Weerstandratio

De confrontatie van risicoprofiel en weerstandscapaciteit is opgenomen in de volgende tabel.

Weerstandvermogen		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	10.000	B	108.750
Incidenteel	C	4.407.372	D	770.000
Totaal	E	4.417.372	F	878.750
Structureel (A/B)		0,09		
Incidenteel (C/D)		5,72		
Totaal (E/F)		5,03		

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Conclusie

Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is het weerstandsvermogen met € 40.000 gedaald (lagere post onvoorzien) en het risicoprofiel met € 175.000 gestegen (risico's tijdens de bouw van de nieuwe school). De weerstandratio komt daardoor uit op 5,03 en is meer dan uitstekend, waarbij de stille reserves niet in de berekening zijn meegenomen.

De gemeente Rozendaal is hiermee uitstekend in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het voorzieningenniveau in gevaar uitkomt. Bij materiële tegenvallers van structurele aard is er zodoende ook voldoende tijd om de maatregelen in kaart te brengen die nodig zijn om een structureel evenwicht tot stand te brengen.

Meerjarig overzicht van Reserves en Voorzieningen

	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
A. Algemene reserve				
Mobiel	4.407.372	4.407.372	4.407.372	4.407.372
subtotaal A	4.407.372	4.407.372	4.407.372	4.407.372
B. Bestemmingsreserves				
Reserve monumenten	28.455	28.455	28.455	28.455
Reserve sociaal domein	471.220	384.256	272.761	160.405
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	106.276	106.276	106.276	106.276
Vervangingsreserve tractie openbare werken	119.960	59.960	59.960	59.960
Reserve schilderwerk	20.058	26.744	33.430	40.116
Reserve digitalisering	144.239	144.239	144.239	144.239
Reserve onderwijs algemeen	1.080.653	1.063.703	1.063.703	1.063.703
Reserve fietspaden	280.961	280.961	280.961	280.961
Reserve wegen	75.867	112.088	107.309	93.530
Reserve begraafplaats	72.686	72.686	72.686	72.686
Reserve dekking kapitaallasten	317.747	324.268	273.855	394.153
Reserve Presikhaaf	35.141	21.141	7.141	141
Reserve WWB inkomensdeel	226.762	213.762	220.762	227.762
subtotaal B	2.980.025	2.838.539	2.671.538	2.672.387
C. Voorzieningen				
Voorziening riolering	648.000	720.000	797.000	715.000
Voorziening wachtgeld/pensioen wethouders	262.809	281.069	299.509	318.134
subtotaal C	910.809	1.001.069	1.096.509	1.033.134
Totaal	8.298.206	8.246.980	8.175.419	8.112.893

Bij het vermelden van de stand van de reserves en voorzieningen gaat het altijd om een momentopname. De cijfers van 2018 in bovenstaande tabel zijn gebaseerd op de laatst formeel vastgestelde cijfers van de jaarrekening 2016. Wel is het zo dat er al een aantal raadsbesluiten zijn genomen over investeringen die ten laste van de algemene reserve komen. Het gaat dan vooral om de Veilige oversteek en de armaturen voor de Kapellenberg maar ook de toevoeging van het resultaat van de jaarrekening 2016. Per saldo gaat dit afgerond om € 0,4 miljoen, feitelijk komt de stand van de algemene reserve daarmee uit op zo'n € 4 miljoen. Voor een nadere toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen zie ook pagina 70.

Herzien van bestemmingsreserves

De accountant heeft de raad geadviseerd het aantal bestemmingsreserves terug te brengen. Hierdoor zou er een beter inzicht in het zuivere resultaat zijn, de administratieve last beperkt worden en er meer financiële flexibiliteit ontstaat. Ons college heeft voorgesteld bij de begroting aan te geven welke bestemmingsreserves daarvoor in aanmerking komen. We hebben de bestemmingsreserves beoordeeld en zijn daarbij tot de conclusie gekomen dat ze dienen voor een gelijkmatige spreiding van (kapitaal)lasten en er ook momenteel of binnen afzienbare tijd verplichtingen op rusten, met andere woorden er is een bestemming aan gekoppeld. Financieel technisch zouden een aantal bestemmingsreserves opgeheven kunnen worden en kan het saldo worden toegevoegd aan de algemene reserve. Het effect daarvan is dan vervolgens dat er geen zicht meer bestaat op het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, dat lijkt ons voor het inzicht onwenselijk.

Een uitzondering hierop vormt de Reserve onderwijs algemeen. Hierop rusten nog een aantal verplichtingen (€ 140.000) waarvan er in 2017 een aantal ten laste van deze reserve komen. Bij de jaarrekening 2017 (dan is de feitelijk stand bekend) zullen we voorstellen die reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve. Eventueel resterende verplichtingen zullen dan vervolgens ook ten laste van de algemene reserve komen.

Overige financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten met ingang van het begrotingsjaar 2016 een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Doel is 1 oogopslag de gemeenteraad meer inzicht te bieden in de financiële positie van de gemeente.

Financiële kengetallen	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	-109%	-94%	-166%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	-109%	-94%	-166%
Solvabiliteitsratio	83%	82%	85%
Kengetal grondexploitatie	37%	11%	4%
Structurele exploitatieruimte	0,4%	-2,0%	0,0%
Belastingcapaciteit	130%	131%	131%

Betekenis van de kengetallen

Net als bij het weerstandsvermogen gelden ook voor deze kengetallen geen harde normen. Wel zijn er algemene bandbreedtes waarmee een indruk kan worden verkregen over de waarde van het kengetal.

	Categorie A Voldoende	Categorie B Onvoldoende	Categorie C Onvoldoende
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20%-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr <u>en</u> Mrj >0%	Begr <u>of</u> Mrj >0%	Begr <u>en</u> Mrj <0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95%-105%	>105%

Netto schuldquote inclusief alle verstrekte leningen

Beide zijn voor Rozendaal gelijk omdat er geen doorverstrekte geldleningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties zijn. De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website).

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Rozendaal in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Kengetal grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie voor Rozendaal. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves. In het kengetal zijn alleen de daadwerkelijk gerealiseerde cijfers opgenomen, hierbij gaan de lasten voor de baten uit en zijn de begrote ontvangsten dus nog niet verwerkt (oorzaak van "rood" in 2016). Van belang is te vermelden dat de huidige boekwaarde relatief hoog is ten opzichte van de baten, de komende jaren zal het percentage dan ook sterk afnemen. De jaarlijkse actualisatie (23 mei 2017) van de grondexploitatie geeft dan ook een beter inzicht in de verwachte ontwikkeling voor de komende jaren van met name De Del.

Structurele exploitatieruimte

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting beoordeeld worden. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. In dit geval biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting dan ook een betere indicatie.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in Rozendaal. De gemiddelde WOZ waarde in Nederland bedroeg in 2016 € 209.000 en in Rozendaal € 453.000. Dat is dan ook de reden voor het hoge percentage. Dit zegt echter niets over de feitelijke onbenutte belastingcapaciteit, dat is immers een politieke keuze (zie ook pagina 47).

Berekening van de kengetallen

	Kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1A Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)				
A	Vaste schulden (cf art 46 BBV)	0	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf art 48 BBV)	642.977	625.000	625.000
C	Overlopende passiva (cf art.49 BBV)	6.230	25.000	10.000
D	Financiële activa (cf. art 36 lid d, e en f)	1.421.884	1.435.994	1.489.994
E	Uitzettingen < 1 jaar	4.906.149	4.733.936	7.762.007
F	Liquide middelen (cf.art 40 BBV)	61.952	60.800	60.000
G	Overlopende activa (cf art. 40a BBV)	350.471	470.000	470.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl mut.reserves)	5.610.813	6.413.628	5.502.505
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-109%	-94%	-166%
2. Solvabiliteitsratio				
A	Eigen vermogen (cf art 42 BBV)	7.763.480	6.658.775	9.080.932
B	Balanstotaal	9.321.852	8.133.089	10.717.001
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	83%	82%	85%
Kengetal grondexploitatie				
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf art 38 lid a punt 1 BBV)	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	2.098.381	733.240	200.000
C	Totale baten cf art 17 lid c BBV (excl mut.reserves)	5.610.813	6.413.628	5.502.505
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	37%	11%	4%
Structurele exploitatieruimte				
A	Structurele lasten	3.669.123	3.445.270	3.470.865
B	Structurele baten	3.662.277	3.310.435	3.444.421
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	66.737	56.737	66.737
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	95.794	60.242	95.794
E	Totaal baten	5.610.813	6.413.628	5.502.505
	Structurele exploitatieruimte (((B-A)+(D-C))/E) x 100%	0,4%	-2,0%	0,0%
Belastingcapaciteit, woonlast meerpersoonshuishouden				
A	OZB lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	494	494	496
B	Rioolheffing voor een gezin	212	216	212
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	235	237	237
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0
E	Totaal woonlasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	941	947	945
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in 2017*	725	725	723
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	130%	131%	131%
	Netto woonlasten*	729	niet bekend	niet bekend
		101%		

De berekende woonlast (F) wordt gepresenteerd vanuit het perspectief van de belastingbetaler, het betreft immers ook de feitelijke aanslag. Binnen de algemene uitkering wordt er echter (via een korting gebaseerd op de WOZ-waarde) vanuit gegaan dat een gemeente met een gemiddelde hoge woz-waarde in staat is meer eigen inkomsten te genereren via de OZB (hier bestaat een relatie met de onbenutte belastingcapaciteit). Vanuit het perspectief van de gemeente heeft het Coelo daarom ook de "netto woonlasten" berekend, ofwel wat is de uiteindelijke netto OZB-opbrengst voor een gemeente. Van de 396 gemeenten in 2016 neemt Rozendaal plaats 381 in bij de "woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin" en plaats 158 bij de "netto woonlasten". Over 2017 en 2018 is dit cijfer niet bekend.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Rozendaal beslaat een oppervlakte van 2.795 hectare. Hier wonen, werken en recreëren mensen waarvoor veel kapitaalgoederen nodig zijn. In deze paragraaf geven we inzicht in de onderhoudstoestand en de kosten van onze belangrijkste groepen kapitaalgoederen (wegen, riolering/water, openbare verlichting, groen en gebouwen). Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. De lasten hiervan komen in verschillende programma's tot uitdrukking.

Beleid voor beheer kapitaalgoederen

Voor het onderhoud hanteren we de volgende plannen:

Nota	Jaar van vaststelling/beoordeling
Planning onderhoud wegen	2017
Onderhoudsplan riolering (2014 - 2019)	2014
Groenplan (2015 – 2020)	2015

Wegbeheer

In 2015 is een beheerplan opgesteld dat uitgaat van het door het CROW geadviseerde onderhoudsniveau. Hierbij is geconstateerd dat er sprake was van een lichte vorm van achterstallig onderhoud maar niet zodanig dat we onder de minimumnormen uitkomen. Met de lasten van toekomstig onderhoud is in de begroting structureel rekening gehouden.

Jaarlijks, wordt bij het opstellen van de begroting 10 jaar vooruit gekeken en beoordeeld of de opgenomen lasten nog toereikend zijn, zo nodig volgt een voorstel voor bijstelling van het budget. Voor de komende jaren voorzien we de volgende investeringen voor het wegbeheer. Voordat tot daadwerkelijke uitvoering van het wegbeheer wordt overgegaan wordt ook het riool geïnspecteerd om te beoordelen of er "werk met werk" gemaakt kan worden en we voorkomen dat niet veel later diezelfde weg weer open moet voor periodiek onderhoud aan het riool.

	2018	2019	2020	2021
De Genestetlaan	85.000			
Jachtlaan		18.000		
Schout Leermolenstraat				26.000
Vossenberglaan			25.000	
De Moestuin			25.000	

Riolering

In 2014 is het verbrede rioleringsplan (vGRP) vastgesteld. Dit plan is de uitvoering van de wettelijke verplichting dat de gemeente een rioleringsplan moet hebben. In dit plan zijn de normen bepaald voor de kwaliteit van het onderhoud en milieu. In dit plan wordt aangegeven welke investeringen er jaarlijks nodig zijn om aan de gestelde voorwaarden uit het plan te voldoen. De hieruit voortvloeiende lasten zijn in de begroting verwerkt. Als blijkt dat investeringen niet direct noodzakelijk zijn, dan zullen deze investeringen worden uitgesteld.

Verder hebben metingen hebben uitgewezen dat wij voldoen aan de basisinspanning (afkoppelen) zoals deze is opgelegd door de Provincie. Dit is vastgelegd in het BRP (Basis rioleringsplan) en getoetst door het waterschap Rijn&IJssel. Door de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de ruimtelijke inpassing van maatregelen die de waterbeheerder betreft. Daarnaast kent de wet drie zorgplichten toe aan gemeenten: afvalwater, hemelwater en grondwater. In het vGRP wordt met deze nieuwe zorgplichten rekening gehouden.

Naast het opstellen en periodiek herzien van het vGRP (vooral ook bedoeld om tijdig de kosten voor riolering in beeld te hebben) wordt er jaarlijks zo'n 1500 meter riolering geïnspecteerd. Daaruit volgen aanbevelingen voor onderhoud dan wel herstel/vervanging zodat die activiteiten op het juiste moment worden uitgevoerd en er ook geen onnodige kosten worden gemaakt.

Op basis van het huidige vGRP is de eerste grote investeringen voorzien in 2020 voor ongeveer € 0,7 miljoen.

Gemeentebouwen

In de jaarrekening 2013 is de voorziening voor het onderhoud van de gemeentebouwen opgeheven. Om het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren is jaarlijks per gebouw een budget in de begroting opgenomen. Om deze budgetten te kunnen bepalen is een onderhoudsplanning gemaakt waarbij gebruik is gemaakt van ervaringscijfers. De budgetten in de begroting zijn toereikend voor het noodzakelijke onderhoud.

Groenplan

In dit plan is voor de lange termijn aangegeven waar het openbaar groen verbeterd of aangepast kan worden. Hieraan is gevolg gegeven door uitvoering van een groot aantal zaken. Tevens wordt in dit plan beschreven hoe Rozendaal met het openbaar groen om wil gaan. Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de hierin beschreven zaken. In 2015 is een Groenplan vastgesteld, de kosten voor onderhoud van het groen zijn opgenomen in de begroting.

Paragraaf 4 Financiering

De paragraaf financiering geeft jaarlijks inzicht in de ontwikkelingen rond de meerjaren financiering, het te voeren beleid op dit gebied en in de risico's die de gemeente daarbij loopt. Zoals wettelijk voorgeschreven hanteren we hiervoor een treasurystatuut dat door de raad is vastgesteld. In het treasurystatuut staat aan welke partijen en onder welke condities de gemeente geld mag uitleenen en bij welke partijen en onder welke condities beleggingen en financieringen kunnen plaatsvinden. De uitgangspunten zijn gebaseerd op een risicomijdend treasurybeleid. De gemeente verricht geen 'near banking'- of 'banking'-activiteiten omdat dit niet tot de kernactiviteiten van de gemeente behoort.

Risicobeheer

In deze paragraaf wordt, via een aantal tabellen, inzicht gegeven in de risico's met betrekking tot de vlottende schuld (kasgeldlimiet) en de risico's op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico op opgenomen kortlopende geldleningen tot een acceptabel maximum te beperken. Kortlopende leningen zijn immers "goedkoper" dan langlopende leningen. Een risico hierbij is echter dat het lagere rentepercentage ook voor een korte periode van toepassing is. Om te voorkomen dat gemeenten met omvangrijke kortlopende leningen bij forse rentestijgingen in de problemen komen is er een landelijke kasgeldlimiet vastgesteld. In Rozendaal zal dit voorlopig niet aan de orde zijn omdat er sprake is van een hoog bedrag aan eigen liquide middelen.

Kasgeldlimiet

	Begroting 2018
Omvang begroting per 1 januari (afgerond)	5.600.000
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5% begroting)	476.000
2. Omvang vlottende korte schuld (rekening-courant Gemeente)	625.000
3. Vlottende middelen (kortlopende vorderingen)	7.762.007
4. Totaal kasgeld (2) – (3)	-7.137.007
5. Toegestaan kasgeldlimiet (1)	476.000
6. Overschrijding kasgeldlimiet (4-5)	-7.613.007

Het negatieve bedrag bij de overschrijding van de kasgeldlimiet betekent in dit geval dus een overschot op de kasgeldlimiet en ruimschoots binnen de norm.

Renterisiconorm

Eventuele renterisico's op de langere termijn worden beheerst door de toepassing van de zogenaamde renterisiconorm. In de kern komt deze erop neer dat niet op eenzelfde moment een omvangrijke herfinanciering van langlopende leningen plaatsvindt tegen op dat moment bijvoorbeeld fors hogere rentepercentages. Met het toepassen van een renterisiconorm worden de renterisico's gespreid.

De gemeente Rozendaal kent momenteel (en dat is ook niet voorzien) geen langlopende leningen, derhalve is berekening van de norm niet aan de orde.

Uitgezette middelen

De gemeente Rozendaal heeft een goede liquiditeitspositie, in 2018 voorzien we dat we gemiddeld een bedrag van ruim € 4,5 miljoen aanhouden bij de schatkist. Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt valt hierop nauwelijks rendement te behalen. Deze middelen uitleenen aan andere gemeenten is toegestaan maar ook die gemeenten kunnen momenteel tegen hele lage percentages lenen bij bijvoorbeeld de BNG. De goede liquiditeitspositie maakt het ook mogelijk om zonder leningen de nieuwe school te bouwen.

Garanties op leningen aan derden

Er zijn op dit moment geen garanties op leningen aan derden verstrekt.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

De wet is in 2013 aangenomen. De decentrale overheden hebben door deze wet nog eens nadrukkelijk de zelfde verantwoordelijkheid opgelegd gekregen voor een gedegen begrotingsbeleid. Doel is om samen het Nederlandse begrotingstekort binnen de perken te houden. Er wordt gewerkt met het zogenaamde EMU-saldo en Europese normeringen hiervoor. Tevens is bepaald dat overtollige kasmiddelen belegd dienen te worden bij het Rijk. Dat geldt dus ook voor de gemeente Rozendaal.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Onze bedrijfsvoering richt zich op de ondersteunende diensten, die nodig zijn om de beoogde resultaten en effecten uit het beleidsplan en de programma's te bereiken. Bedrijfsvoering omvat de vakgebieden Personeel en Organisatie, Informatisering, Juridische zaken, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting en valt vooral onder de verantwoordelijkheid van het college.

Bestuur / Personeel en organisatie

Gemeenteraad

In 2014 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Onze gemeenteraad bestaat sinds maart 2014 uit 9 raadsleden, verdeeld over de volgende drie fracties:

- Belangengemeenschap Rozendaal (BGR, 4 zetels)
- Rosendaal '74 (R'74, 3 zetels)
- PAK Rozendaal (PAK, 2 zetels)

In 2018 vinden nieuwe gemeenteraadsverkiezingen plaats.

College burgemeester en wethouders

Het college bestaat, naast de burgemeester, uit twee (parttime) wethouders ondersteund door de gemeentesecretaris.

Organisatie ontwikkeling

In augustus heeft BMC een rapport opgeleverd met aanbevelingen om de organisatie van de gemeente Rozendaal te versterken. De aanbevelingen zien zowel op de korte (<2 jaar) als middellange termijn (2-5 jaar). Er is een verandermanager aangesteld voor in principe een jaar om die aanbevelingen op te pakken en te implementeren.

De opdracht voor de verandermanager luidt als volgt: "De verandermanager heeft tot taak aanbevelingen uit het BMC-rapport op te pakken en uit te voeren en nadere aanbevelingen te doen waarmee de gehele organisatie meer wendbaar en flexibel wordt en waarbij tegelijk de kwetsbaarheid zoveel mogelijk wordt verkleind. Hierbij wordt de gehele organisatie (alle huidige en toekomstige taken en functionarissen) tegen het licht gehouden. Verder wordt van de verandermanager verwacht deze aanbevelingen ook daadwerkelijk te implementeren c.q. uit te voeren, voor zover als dat binnen het tijdbestek van de opdracht past en in overleg met het college". De gemeenteraad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de kosten van de verandermanager.

Integriteit

In de gemeente Rozendaal is zowel voor de bestuurders van de gemeente als voor de ambtenaren een gedragscode vastgesteld. In de wet is bepaald dat het college over het gevoerde integriteitbeleid voor de ambtenaren jaarlijks verantwoording dient af te leggen aan de gemeenteraad.

In de Ambtenarenwet is de bepaling opgenomen dat ambtenaren een eed of belofte moeten afleggen dat hij of zij zich als een goed ambtenaar zal gedragen en als een goed ambtenaar zal handelen. Het zittende personeel heeft hiertoe een schriftelijke verklaring getekend die in het personeelsdossier is opgeborgen. Nieuwe medewerkers dienen een soortgelijke verklaring te tekenen, nadat zij de ambtseed/belofte hebben afgelegd ten overstaan van de burgemeester, in aanwezigheid van diens direct leidinggevende en de gemeentesecretaris. Aan het integriteitsbeleid wordt aandacht geschonken bij de jaarlijkse functioneringsgesprekken. In de praktijk blijken zich geen problemen op dit gebied voor te doen. De medewerkers zijn ervan doordrongen dat in een kleine gemeenschap als Rozendaal integriteit van het grootste belang is.

Behalve de gedragscode voor de ambtenaren heeft Rozendaal al sinds 2002 een zogenaamde klokkenluidersregeling. Daarin is bepaald dat ambtenaren (desgewenst anoniem) misstanden kunnen melden. Van deze klokkenluidersregeling is in Rozendaal nog nooit gebruik gemaakt.

Financiële functie

Voor de financiële functie van de gemeente zijn vastgesteld een financiële verordening, voorgeschreven in artikel 212 Gemeentewet en een controleverordening voorgeschreven in artikel 213 Gemeentewet. Vanaf de jaarrekening 2016 is Stolwijk Kelderman door de raad als accountant benoemd. De raad heeft een langjarig controleprotocol vastgesteld voor de accountantscontrole op de jaarrekening. Dit heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Administratieve organisatie

Voor een groot aantal processen zijn procesbeschrijvingen vereist. Deze zijn opgenomen in het rapport Administratieve Organisatie. Voorts zijn in het kader van de functiebeschrijvingen globale taakbeschrijvingen opgesteld. Op tal van terreinen wordt de gemeente onderworpen aan (verplichte) controles, audits en zelfevaluaties. Voor burgerzaken betreft het de jaarlijkse zelfevaluaties voor de Basisregistratie Personen (BRP) en voor de reisdocumenten. Jaarlijks dienen daarvoor echter ook controlewerkzaamheden plaats te vinden.

De handhaving van allerlei wet- en regelgeving met name op het gebied van brandveiligheid, bouw- en woningzicht en milieu wordt frequent geïnspecteerd. Op het gebied van sociale zaken bestaat het instrument van de single-audit en op financieel gebied de accountantscontrole. Daarnaast zijn voor meerdere terreinen beveiligingsplannen opgesteld (o.a. voor burgerzaken en de informatie-uitwisseling). De complexiteit en daarmee de administratieve last van deze werkzaamheden neemt jaarlijks toe.

Kengetallen en kosten personeel en organisatie

Omschrijving	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Formatieplaatsen (fte)	10,8	10,8	10,8
Medewerkers (aantal)	11	12	12
Mannen (%)	58%	58%	58%
Vrouwen (%)	42%	42%	42%
Ziekteverzuim (%)	1,60%	1,60%	1,60%
Instroom (%)	0%	0%	25%
Uitstroom (%)	7%	0%	25%
Deeltijders (%)	42%	42%	42%
Leeftijd (gemiddeld)	57,3	58,3	54
Maximum Salarisschaal (%)	100%	100%	91%
Budget opleidingen (% loonsom)	0,84%	0,84%	0,84%

In 2018 bestaat de formatie uit 10,8 formatie-eenheden (fte's). De bezetting is echter niet op dat niveau. Bij burgerzaken en financiën is sprake van gedeeltelijke vacatureruimte (hiervoor wordt ingehuurd). Of de genoemde 10,8 fte nog toereikend is en de definitieve invulling van de huidige vacatureruimte is onderdeel van de opdracht aan de verandermanager.

Voor de werkzaamheden op het gebied van RO, milieu en monumentenzaken wordt, evenals in voorgaande jaren, een externe medewerker ingehuurd, die tevens werkzaam is voor het project De Del. Voor enkele dagen per maand wordt personele capaciteit ingehuurd ten behoeve van de taakvelden belastingen, Wet WOZ en archief en de gemeente maakt gedurende het hele jaar gebruik van een medewerker van WSW-bedrijf Presikhaaf voor werkzaamheden in de buitendienst. Ook wordt voor een deel van het jaar een projectleider voor het project nieuwbouw Dorpschool ingehuurd.

Toelichting kengetallen

Uit de cijfers valt op te maken dat er sprake is van een stabiel personeelsbestand. Dat is enerzijds prettig omdat hiermee de continuïteit binnen de organisatie goed gewaarborgd is, anderzijds is verversing van het ambtelijk apparaat ook prettig vanwege een frisse blik zo nu en dan en ten behoeve van de continuïteit op langere termijn.

Ziekteverzuim

	2016	2017	2018
Verzuimpercentage	1,60%	2,70%	1,50%
Kort (0-8 dagen)	1,60%	2,70%	1,50%
Middellang (8-43 dagen)	0%	0%	0%
Lang (>43 dagen)	0%	0%	0%

Het verzuimpercentage is de laatste jaren al laag en in 2017 voor het eerst iets hoger, het landelijk gemiddelde percentage bij gemeenten bedraagt momenteel in 2017 4,7%. Gelukkig voor, in de eerste plaats, onze medewerkers en de organisatie is er de laatste jaren geen sprake van langdurig verzuim. Wanneer hiervan wel sprake is, heeft dat direct een enorme impact op de ziekteverzuimcijfers door de kleine aantallen.

Inkoop

In 2016 is de Aanbestedingswet herzien. Met de Aanbestedingswet worden de Europese wetten en richtlijnen omgezet naar nationale wetgeving. Voor de vertaling naar de praktijk geldt het zogenaamde Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW) en de Gids Proportionaliteit. De aanbestedingswet bepaalt dat het werken met de ARW verplicht wordt gesteld voor het aanbesteden van werken onder de Europese aanbestedingsdrempels. In 2016 is besloten deze landelijke regels te volgen en geen eigen inkoopbeleid vast te stellen.

De accountant heeft een aanbeveling gedaan om de huidige wijze van inhuur van personeel te toetsen aan bovenstaande nieuwe aanbestedingsregels. Ook dit onderdeel zal worden meegenomen bij de beoordeling van taken en functionarissen.

Kosten bedrijfsvoering

Bij programma 6 is aangegeven dat de afwijking op de kosten voor bedrijfsvoering tot uitdrukking komen op het onderdeel "saldo kostenplaatsen". In deze paragraaf hebben we ervoor gekozen die kosten nader toe te lichten.

Personeelslasten

Besteding budgetten eigen personeel en inhuur derden voor normale bedrijfsvoering

In het volgende overzicht staan de personeelsbudgetten voor de normale bedrijfsvoering (exclusief bestuur). We hanteren dit overzicht voor een afweging bij inhuur. In de tabel staan de reguliere personeelsbudgetten (gebaseerd op de bestaande formatie) en het inhuurbudget voor bijvoorbeeld overwerk en ziekte en de activiteiten waarvan met het oog op het onderzoek naar de organisatie besloten is om capaciteit in te huren.

De kosten voor inhuur zijn hoger dan de reguliere loonkosten bij personeel in vaste dienst. Voor de meerkosten daarvan heeft de raad een apart krediet beschikbaar gesteld.

Onderdeel	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Regulier organisatie	710.437	737.093	745.718
Inhuurbudget	162.847	159.950	143.255
Totaal	873.284	897.043	888.973

De werkelijke kosten voor het eigen personeel zijn in 2016 lager geweest vanwege een lagere bezetting, dit is gecompenseerd door extra inhuur. De hogere kosten ten opzichte van 2017 zijn het gevolg van loon- en premiestijgingen.

Inhuur personeel voor projecten

Naast de inzet van extern personeel voor onze normale bedrijfsvoering zetten we extern personeel in voor projecten, in dit geval vooral De Del en de Dorpsschool. De kosten daarvan worden binnen de betreffende projecten gedekt.

Overige personeelslasten

Onderdeel	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Overige personeelslasten (reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, etc.)	16.598	23.695	23.715

In 2016 zijn er minder kosten gemaakt voor het volgen van cursussen en opleidingen, daarnaast zijn de overige personeelslasten, zoals de kosten voor het uitstapje ook iets lager geweest.

Informatisering en automatisering (I&A)

De zorg voor een goede informatievoorziening is een vitaal onderdeel binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering, waarbij automatisering van wezenlijk belang is. Vrijwel alle processen dienen geautomatiseerd plaats te vinden, vaak wettelijk voorgeschreven. De gemeente Rozendaal besteedt een aantal werkzaamheden op het gebied van automatisering uit aan de gemeente Rheden. Voor de dienstverlening door de gemeente Rheden is een Service Level Agreement opgesteld. Het beheer van de hardware geschiedt in eigen huis door een gekwalificeerde medewerker automatisering. Daarnaast heeft de gemeente een ondersteunings- en achtervangovereenkomst gesloten met een particulier bedrijf.

De toekomstige verplichtingen op het gebied van digitalisering worden met behulp van een extern bureau in beeld gebracht. Deze zogenaamde "roadmap" wordt elk jaar geactualiseerd. De uitkomst ervan wordt opgenomen in de begrotingen voor de komende jaren. Voor 2018 komt hierbij dat de (her)inrichting van de organisatie van I&A in z'n geheel wordt herzien. De complexiteit neemt dermate snel toe dat zelf doen niet langer voor de hand ligt.

Een grote uitdaging hierbij op voorhand is de organisatie van ICT in verhouding betaalbaar te houden, bekend is dat op dit onderdeel sprake is van belangrijke schaalnadelen van de geringe omvang van de gemeente.

Onderdeel	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Kosten ICT (licenties software, kapitaal lasten diverse applicaties)	152.933	137.870	165.100

Naast de jaarlijkse kosten hebben we in 2016 extra kosten moeten maken voor de verdere digitalisering van burgerzaken en de begraafplaatsen. Daarnaast is een aantal pc's vervangen, waarvan de meerkosten in dat jaar zijn onttrokken aan de reserve.

De verhoging van het budget voor 2018 volgt uit het raadsbesluit van september 2017 ten behoeve van e-factureren en hosting van de bedrijfsapplicaties. Daarnaast is onderdeel van de verhoging € 5.000 voor de voortaan jaarlijkse verplichte ICT-audit.

Huisvesting

De huisvesting voor het gemeentelijk personeel is voldoende. Alle personeelsleden hebben een goede werkplek, qua vergaderruimten is het gemeentehuis niet ruim bedeed. Er wordt op de juiste wijze aandacht geschonken aan ARBO-voorzieningen. Een deel van het gemeentehuis is langjarig verhuurd aan "t Regthuys".

Onderdeel	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Huisvesting (energie, water, aankoop niet duurzame goederen en diensten, specifieke verbruiksgoederen, huren, verzekeringen, afschrijving), per saldo	25.132	37.158	35.862

Voor zowel het gemeentehuis als de gemeentewerf was in 2016 sprake van lagere onderhouds- en energielasten.

Overige kosten organisatie (o.a. facilitaire zaken)

Onderdeel	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Overige organisatiekosten (repro, huishoudelijke zaken, postverzorging, inventaris, tijdschriften en abonnementen, algemene benodigdheden, contributies, verzekeringen etc.), per saldo	153.741	124.574	125.555

De hogere kosten in 2016 waren het gevolg van hogere kosten voor de accountant en afschrijving in dat jaar.

Tractie

De kostenplaats tractie heeft betrekking op het materiaal dat in gebruik is voor onze buitendienst.

Onderdeel	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Brandstof, onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. per saldo	21.129	22.835	34.920

In 2018 is sprake van extra kapitaallasten vanwege vervanging van de Mercedes (deze was al afgeschreven). Hier staat overigens een onttrekking aan de reserve kapitaallasten tegenover omdat hiervoor was gereserveerd.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In artikel 1 lid b BBV wordt het als volgt gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”

Wat is ons beleid?

Deelname aan een verbonden partij wordt bepaald door doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van de taak. Op voorkomende beleidsterreinen stimuleren de hogere overheden samenwerking in een verbonden partij. Als voorbeeld geldt de jeugdzorg die na de transitie feitelijk bestaat uit 3 onderdelen: de landelijke, de bovenlokale en de lokale zorg. Het rijksbeleid is er op gericht om de bovenlokale zorg onder te brengen bij gemeenten of samenwerkingsverbanden met 100.000+ inwoners.

Wat is het belang voor de gemeenteraad?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Allereerst voeren de “verbonden partijen” vaak beleid uit dat gemeenten in principe zelf ook kunnen uitvoeren. We mandateren als het ware de “verbonden partijen”. We houden de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Voor de raad blijft er dus nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma's. Daarnaast zijn er de financiële risico's die we met “verbonden partijen” kunnen lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Bij het aangaan en onderhouden van contacten met “verbonden partijen” is van belang om:

- af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren;
- te bekijken welke manier de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals we voor ogen hebben;
- te zorgen dat we voldoende inhoudelijk en financieel inzicht hebben en houden in het uitvoeren van een taak.

Bestuur en toezicht

De meeste verbonden partijen van de gemeente zijn gemeenschappelijke regelingen, deze zijn gebaseerd op de wet gemeenschappelijke regelingen. Als publiekrechtelijke lichamen zijn bepalingen van Gemeentewet, Provinciewet of Waterschapswet ook voor de gemeenschappelijke regelingen van toepassing. Via vertegenwoordiging in dagelijks en/of algemeen bestuur is het toezicht (governance) geregeld. Voor de privaatrechtelijke rechtspersonen (de vennootschappen) hebben we minder instrumenten in handen. Hier maken we gebruik van de beschikbare wettelijke mogelijkheden als het stemrecht van de aandeelhouder en toezicht door raden van commissarissen.

Invloed

Over het algemeen is de invloed van de gemeente Rozendaal, vanwege de omvang en het belang, zeer klein te noemen. Van belang is voortdurend af te wegen welke bestuurlijke en ambtelijke capaciteit dan geïnvesteerd wordt in de betreffende verbonden partij gegeven dat belang. Het is ook niet altijd noodzakelijk omdat de deelname van meerdere gemeenten in gemeenschappelijke regelingen ook voor een soort natuurlijk aantal “checks en balances” zorgt waar het gaat over bestuur en toezicht.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen worden onderscheiden in 3 groepen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Stichtingen en verenigingen;
- Coöperaties en vennootschappen.

Gemeenschappelijke regelingen

Deelname in een gemeenschappelijke regeling gebeurt in de gevallen waarin de gemeente, taken waar zij verantwoordelijk voor is, niet anders dan in samenwerking met anderen kan uitvoeren. De Wet gemeenschappelijke regelingen regelt deze samenwerkingsvorm. Het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen wordt meestal gevormd door een afvaardiging van de deelnemers en de besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie wordt een stuk autonomie overgedragen aan de regeling. De door de gemeente aangewezen vertegenwoordigers in de besturen informeren college en raad over relevante ontwikkelingen. De betreffende organen leggen hun begroting, rekening en andere beleidsplannen voor aan de gemeente.

In verband met voorgeschreven wijzigingen op grond van de aanpassingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) presenteren wij onderstaand de informatie in de vorm die sinds 2015 is voorgeschreven. We hanteren de meest (officiële) beschikbare cijfers, over het algemeen betreft het dan de jaarrekening 2016.

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning			
Openbaar belang	Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen			
Ontwikkelingen	Het gemeenschappelijk orgaan is eind 2015 in werking getreden. De samenwerking vindt plaats in vier portefeuillehoudersoverleggen voor economie, mobiliteit, wonen en milieu & duurzaamheid. De portefeuillehouders uit Rozendaal vertegenwoordigen daarin de gemeente.			
Financiële bijdrage	In 2016: € 2.250 (€ 1,50 x (afgerond) 1.500 inwoners), dit is inclusief € 1 voor de stichting Economic Board (zie ook verderop)			
Risico	Indien bij een jaarrekening een tekort ontstaat, passen de deelnemende gemeenten het tekort bij op basis van inwonertal.			
Financieel belang	-			
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het gemeenschappelijk orgaan. Elke deelnemende gemeente heeft één stem.			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 362.091
	Vreemd vermogen	€ 0	Vreemd vermogen	€ 130.867
	Resultaat 2016	€ 58.194		

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 1 Veiligheid en Programma 7 Volksgezondheid en Milieu			
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: a. Brandweezorg; b. Publieke gezondheid c. GHOR d. Rampenbestrijding en crisisbeheersing e. Gemeenschappelijke meldkamer			
Ontwikkelingen	In 2015 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. De raad van Rozendaal heeft daar op 30 september 2015 mee ingestemd.			
Financiële bijdrage	€ 75.044 per jaar (brandweer) en € 19.953 (volksgezondheid)			
Risico	Op basis van inwoneraantal dragen wij bij aan de kosten.			
Financieel belang	-			
Bestuurlijk belang	De burgemeester en de wethouder sociaal domein zijn lid van het algemeen bestuur			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ 3.411.017	Eigen vermogen	€ 7.843.880
	Vreemd vermogen	€ 15.613.143	Vreemd vermogen	€ 17.784.212
	Resultaat 2016	€ 4.432.863		

Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven)																	
Vestigingsplaats	Arnhem																
Programma	Programma 6 Sociaal Domein																
Openbaar belang	Geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. De missie van Presikhaaf bedrijven is mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen om een betaalde baan te verkrijgen.																
Ontwikkelingen	Besloten is tot een modulair afbouwen van het werkvoorzieningsschap. Presikhaaf houdt in zijn huidige vorm naar verwachting in 2020 op te bestaan. Het in 2018 op te richten Werkgevers Service Punt (modulaire opbouw) zal een deel van de taken van het huidige PHB overnemen. Voor de overige taken heeft Rozendaal de intentie deel te nemen in het door de gemeente Arnhem op te richten Werkbedrijf																
Financiële bijdrage	€ 30.000 per jaar (gelijk aan rijksbijdrage)																
Risico	De mogelijke toekomstscenario's zijn voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. De risico's die hiermee samen hangen zijn daarbij in kaart gebracht. Elke scenario heeft een ander risico.																
Financieel belang	Naar rato van aantal WSW-ers betaalt Rozendaal mee aan tekorten																
Bestuurlijk belang	De wethouder sociaal domein is lid van het algemeen bestuur																
Financiële gegevens	<table border="0"> <thead> <tr> <th colspan="2">1-1-2016</th> <th colspan="2">31-12-2016</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 851.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 35.067.000</td> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 21.995.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat 2016</td> <td>€ 851.000</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	1-1-2016		31-12-2016		Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 851.000	Vreemd vermogen	€ 35.067.000	Vreemd vermogen	€ 21.995.000	Resultaat 2016	€ 851.000		
1-1-2016		31-12-2016															
Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 851.000														
Vreemd vermogen	€ 35.067.000	Vreemd vermogen	€ 21.995.000														
Resultaat 2016	€ 851.000																

Gelders Archief																	
Vestigingsplaats	Arnhem																
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning																
Openbaar belang	Hoofdtak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland																
Ontwikkelingen	Geen																
Financiële bijdrage	€ 4.101 per jaar																
Risico	Na de reorganisaties draait het Gelders Archief met een positief resultaat. Dit heeft er toe geleid dat er een eigen vermogen is opgebouwd																
Financieel belang	Bij liquidatie zal Rozendaal hier haar bijdrage aan moeten leveren																
Bestuurlijk belang	Namens Rheden/Renkum en Rozendaal is de burgemeester van Renkum lid van het algemeen bestuur.																
Financiële gegevens	<table border="0"> <thead> <tr> <th colspan="2">1-1-2016</th> <th colspan="2">31-12-2016</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 228.517</td> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 156.993</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 19.539.312</td> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 19.207.692</td> </tr> <tr> <td>Resultaat 2016</td> <td>€ -/ 82.351</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	1-1-2016		31-12-2016		Eigen vermogen	€ 228.517	Eigen vermogen	€ 156.993	Vreemd vermogen	€ 19.539.312	Vreemd vermogen	€ 19.207.692	Resultaat 2016	€ -/ 82.351		
1-1-2016		31-12-2016															
Eigen vermogen	€ 228.517	Eigen vermogen	€ 156.993														
Vreemd vermogen	€ 19.539.312	Vreemd vermogen	€ 19.207.692														
Resultaat 2016	€ -/ 82.351																

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu en programma 8 (VHROSV)	
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens het belang van goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland	
Ontwikkelingen	Deze omgevingsdienst is per 1 april 2013 van start gegaan	
Financiële bijdrage	Basistaken worden uitgevoerd tegen uurtarief op basis van jaarlijks te sluiten overeenkomsten	
Risico	De eerste jaren draait de ODRA op inputfinanciering	
Financieel belang	N.v.t.	
Bestuurlijk belang	Eén lid algemeen bestuur uit Rozendaal. Eén lid dagelijks bestuur (wethouder Renkum) namens Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal	
Financiële gegevens	1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen € 1.484.000	Eigen vermogen € 855.000
	Vreemd vermogen € 3.603.000	Vreemd vermogen € 3.394.000
	Resultaat 2016 € 60.000	

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer	
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Programma 4 Onderwijs en programma 6 Sociaal domein
Openbaar belang	Samenwerking ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer
Ontwikkelingen	Geen. De organisatie is in 2016 gestart. Dit onderwerp werd voorheen behartigd door de Stadsregio Arnhem Nijmegen
Financiële bijdrage	€ 5.000,- per jaar voor de bedrijfsvoeringsorganisatie DRAN (plus de vervoerskosten)
Risico	Geen
Financieel belang	Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het bestuur (portefeuillehouder verkeer & vervoer)
Financiële gegevens	Deze gegevens zijn nog niet bekend

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland	
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Programma 6 Sociaal domein
Openbaar belang	Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners
Ontwikkelingen	Met ingang van 2018 worden aan taken op het gebied van de Wmo en de Jeugdhulp ook taken op het terrein van onderwijs en participatie onder de MGR gebracht. Dat betekent dat de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken is ontmanteld. Daarnaast worden hier naar alle waarschijnlijkheid de module Werkgeversservicepunt aan toegevoegd.
Financiële bijdrage	Bijdrage van Rozendaal in 2017 plm € 2.700,-
Risico	Geen
Financieel belang	De regeling biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio en voorziet in specifieke samenwerkingsmodules. Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het algemeen bestuur (portefeuillehouder sociaal domein). Deze heeft één stem.
Financiële gegevens	Deze gegevens zijn nog niet bekend

Privaatrechtelijk verbonden partijen

Leisurelands (voorheen RGV)																	
Vestigingsplaats	Arnhem																
Programma	Programma 5 Openbaar groen, sport, cultuur en recreatie																
Openbaar belang	o.a. het verrichten van werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt																
Ontwikkelingen	Geen																
Financiële bijdrage	N.v.t.																
Risico	N.v.t.																
Financieel belang	De gemeente heeft 308 aandelen à € 1,- in het kapitaal van de vennootschap																
Bestuurlijk belang	Geen, Rozendaal wordt vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering door de portefeuillehouder economie																
Financiële gegevens	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">1-1-2016</th> <th></th> <th style="text-align: center;">31-12-2016</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 56.279.000</td> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 55.004.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 20.958.000</td> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 20.195.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat 2015</td> <td>€ 1.275.000</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2016		31-12-2016	Eigen vermogen	€ 56.279.000	Eigen vermogen	€ 55.004.000	Vreemd vermogen	€ 20.958.000	Vreemd vermogen	€ 20.195.000	Resultaat 2015	€ 1.275.000		
	1-1-2016		31-12-2016														
Eigen vermogen	€ 56.279.000	Eigen vermogen	€ 55.004.000														
Vreemd vermogen	€ 20.958.000	Vreemd vermogen	€ 20.195.000														
Resultaat 2015	€ 1.275.000																

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning		
Openbaar belang	Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies		
Ontwikkelingen	De bekostiging van de VNG wordt per 1 januari 2018 gewijzigd. Financiering vindt niet langer plaats via een uitname uit het Gemeentefonds maar via rechtstreekse facturering bij de gemeenten afzonderlijk. De gemeenten ontvangen het bedrag voor lidmaatschap van de VNG extra in het Gemeentefonds. Er wordt voor de gefactureerde gelden een fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) opgericht waaruit de activiteiten van de Vereniging worden betaald.		
Financiële bijdrage	€ 3.090		
Risico	N.v.t.		
Financieel belang	N.v.t.		
Bestuurlijk belang	Stemrecht o.b.v. lidmaatschap		
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 64.156.000	Eigen vermogen € 65.548.000
	Vreemd vermogen	€ 86.964.000	Vreemd vermogen € 81.229.000
	Resultaat 2016	€ 790.000	

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning en programma 3 Economie		
Openbaar belang	De Economic Board is een regionale samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. De belangrijkste opgave voor deze Triple Helix samenwerking is het stimuleren van duurzame economische groei en innovatie in de regio.		
Ontwikkelingen	De stichting is in de tweede helft van 2015 gestart		
Financiële bijdrage	De gemeente heeft een bijdrage ad € 1 per inwoner per jaar gedurende 5 jaar gegarandeerd (t/m 2020), is onderdeel van de € 1,50 voor het gemeenschappelijk orgaan		
Risico	N.v.t.		
Financieel belang	Geen		
Bestuurlijk belang	Geen, de samenwerkende gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen wijzen één lid aan in de geleding overheden.		
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen € 362.091
	Vreemd vermogen	€ 0	Vreemd vermogen € 130.867
	Resultaat 2016	€ 362.091	

Stichting Veilig Thuis (zelfstandige stichting onder verantwoordelijkheid van de GR VGGM)			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 6 Sociaal Domein		
Openbaar belang	Een autonome, slagvaardige organisatie met als opdracht het uitvoeren van de wettelijke en overige taken van het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) voor de zestien gemeenten van Gelderland-Midden		
Ontwikkelingen	De stichting is op 1 april 2017 gestart.		
Financiële bijdrage			
Risico	N.v.t.		
Financieel belang	Geen		
Bestuurlijk belang	Er is een Raad van Toezicht bestaande uit ten minste vijf leden, waaronder leden van het college van deelnemende gemeenten, die benoemd worden door het AB van de VGGM		
Financiële gegevens	Deze gegevens zijn nog niet bekend		

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid is een belangrijk instrument in het kader van het ruimtelijke beleid. Het aantal grondexploitaties is in Rozendaal echter zeer gering.

De belangrijkste exploitatie betreft momenteel De Del. De ontwikkeling hiervan maakt woningbouw mogelijk op de percelen de Del 6 en 10. Het perceel de Del 6 bestaat uit twee voormalige voetbalvelden, de Del 10 is een voormalig tennis- en squashpark.

Voor de ontwikkeling van de Del is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met projectontwikkelaar Credo. In deze overeenkomst is bepaald dat Credo de gemeente een financiële kostenverhaalsbijdrage zal betalen. De totale ontwikkeling bestaat uit maximaal 64 woningen, waarvan 44 woningen door Credo worden gerealiseerd, de gemeente geeft de overige kavels uit.

Op grond van de grondexploitatie is het geprognosticeerde saldo van het plan De Del € 5,26 miljoen. De gemeenteraad heeft in het verleden aangegeven dat de opbrengsten van de Del ingezet worden ten behoeve van de financiering van de nieuwe Dorpsschool.

Economische situatie en actuele ontwikkelingen

Door het herstel op de woningmarkt hebben we in 2016 al een toegenomen belangstelling voor zowel de koop van woningen als kavels gezien. Hierdoor bestaat momenteel dan ook een grote mate van zekerheid over de geraamde exploitatie van De Del.

Lasten en baten in 2018

De Del	2018
Baten	2.058.079
Lasten	296.250
In mindering op boekwaarde	1.761.829

De lasten en baten in de begroting voor De Del zijn voor de jaarschijf 2018 gebaseerd op de MPG die in mei door de gemeenteraad is vastgesteld, zo nodig volgt bij de eerstvolgende Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) een bijstelling van deze bedragen. In principe is dit vooral ten behoeve van de formele begrotingsrechtmatigheid van de uitgaven. Bij de jaarrekening 2017 zal bekeken worden of er basis van de nieuwe voorschriften al "winst" moet worden genomen.

Financiële overzichten

Geprognosticeerde balans

Activa	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Materiële vaste activa	735.000	690.000	1.150.000	110.000
Financiële vaste activa	1.489.994	1.543.994	1.597.994	1.651.994
Totaal vaste activa	2.224.994	2.233.994	2.747.994	1.761.994
Vlottende activa				
Vorraden	200.000	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0
Uitzettingen met een met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.762.007	9.948.227	9.988.242	9.924.070
Liquide middelen	60.000	60.000	60.000	60.000
Overlopende activa	470.000	470.000	470.000	470.000
Totaal vlottende activa	8.492.007	10.478.227	10.518.242	10.454.070
Totaal Activa	10.717.001	12.712.221	13.266.236	12.216.064

Passiva	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Vaste passiva				
Eigen vermogen	9.080.932	10.980.712	11.598.102	10.547.930
Voorzieningen	1.001.069	1.096.509	1.033.134	1.033.134
Vaste schulden met een met een rentetypische looptijd > 1 jaar	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	10.082.001	12.077.221	12.631.236	11.581.064
Vlottende passiva				
Vlottende schulden met een met een rentetypische looptijd < 1 jaar	625.000	625.000	625.000	625.000
Overlopende passiva	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal vlottende passiva	635.000	635.000	635.000	635.000
Totaal Passiva	10.717.001	12.712.221	13.266.236	12.216.064

Investeringsstaat

Voor 2018 is vervanging van de Mercedes voor de buitendienst voorzien (zie paragraaf bedrijfsvoering) en daarnaast vindt groot onderhoud aan de wegen plaats (zie paragraaf kapitaalgoederen).

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Programma	Reserve	2018	2019	2020	2021
Toevoegingen					
0	Schilderwerk	6.686	6.686	6.686	6.686
2	Wegen	36.221	36.221	36.221	36.221
	subtotaal	42.907	42.907	42.907	42.907
Onttrekkingen					
0	Dekking kapitaallasten	53.479	50.413	47.702	39.656
6	Presikhaaf	14.000	14.000	7.000	0
6	Sociaal domein	86.964	111.495	112.356	110.091
6	WWB-I	13.000	-7.000	-7.000	-7.000
	subtotaal	167.443	168.908	160.058	142.747

Schilderwerk

Dit betreft de jaarlijkse reservering voor toekomstig (groot) schilderwerk aan het gemeentehuis.

Wegen

Dit betreft de jaarlijkse reservering voor toekomstig onderhoud aan de wegen.

Dekking kapitaallasten

Deze reserve heeft een financieel-technisch karakter. Investeringsen waar in het verleden voor gespaard is, mogen niet ineens ten laste van de betreffende reserve gebracht worden, maar dienen te worden geactiveerd waardoor er kapitaallasten in de begroting worden opgenomen. Deze reserve wordt vervolgens ingezet om die kapitaallasten te dekken.

Presikhaaf

De reserve Presikhaaf wordt ingezet om de extra exploitatietekorten af te dekken. In principe worden de taken van Presikhaaf per 1 januari overgenomen door Scalabor. Het is nog niet volledig duidelijk hoe de afwikkeling van Presikhaaf er precies uit ziet. Onder de lasten is daarom nog rekening gehouden met een bijdrage die vervolgens aan deze reserve wordt onttrokken. Voor het begrotingssaldo is dit neutraal, mochten er geen extra meer nodig zijn kan de reserve worden opgeheven en worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Sociaal domein

Bij de overheveling van de nieuwe taken in het sociaal domein is afgesproken dat deze budgettair neutraal in de begroting werden verwerkt. De eerste berekeningen in 2015 en 2016 lieten zien dat er hiervoor dan jaarlijks een behoorlijk bedrag aan de reserve sociaal domein onttrokken moest worden. Inmiddels zijn er 2 volledige boekjaren geweest en ontstaat er steeds meer zicht op de feitelijke kosten (lager dan eerder aangenomen) Die kosten blijven overigens in beweging evenals de Rijksvergoeding voor deze nieuwe taken. Ook in deze begroting is vooralsnog vastgehouden aan een budgettair neutrale verwerking die resulteert in 2018 in een geraamde onttrekking aan de reserve sociaal domein voor een bedrag van € 86.000, gezien de stand van de reserve vormt dat in toekomstige geen probleem. Op termijn is het overigens wel belang dat voor de structurele kosten van het sociaal domein geen onttrekking aan de reserve meer nodig is. Dit kan ons inziens het best beoordeeld worden wanneer binnen 1 of 2 jaar waarin er een mee uitgekristalliseerd beeld van de kosten bestaat. Hoe dan ook zal er altijd sprake zijn van schommelingen in de uitgaven omdat het nu eenmaal om een groot aantal open-einde regelingen gaat.

WWB-I

Deze reserve wordt ingezet om de uitgaven en inkomsten voor uitkeringen op grond van de Wet werk en bijstand te egaliseren. De Rijksvergoeding hiervoor in het begrotingsjaar wordt gebaseerd op de feitelijke aantallen van 2 jaar daarvoor, hierdoor ontstaat er jaarlijks een tekort of overschot dat wordt onttrokken dan wel gestort in deze reserve.

EMU-saldo

EMU-saldo (verkort)	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Resultaat voor bestemming	70.048	132.559	56.889	35.129
Mutatie voorraden	-533.640	-200.000	0	0
Mutatie (im)materiele vaste activa	0	0	0	0
Mutatie voorzieningen	90.260	95.440	-63.375	0
EMU-saldo	-373.332	27.999	-6.486	35.129

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten				
Rozendaal 200 jaar	12.500			
Mijn huis mijn toekomst	32.500			
Bouw en woonrijp maken De Del	2.058.079	878.246		
totaal incidentele lasten	2.103.079	878.246	0	0
Baten				
Verkoopopbrengsten De Del	2.058.084	878.251		
totaal incidentele baten	2.058.084	878.251	0	0

In principe bevat de begroting alleen structurele baten en lasten. Afwijkingen in de verschillende jaren worden vooral veroorzaakt door fluctuaties op bestaand beleid. Een bijzonderheid hierin wordt gevormd door de exploitatie van De Del. De voorgeschreven financiële vertaling hiervan beïnvloedt sterk het beeld van zowel de lasten als de baten in 2018 en 2019. Daarnaast is er in 2018 sprake van een tweetal incidentele posten voor een totaalbedrag van € 45.000.

